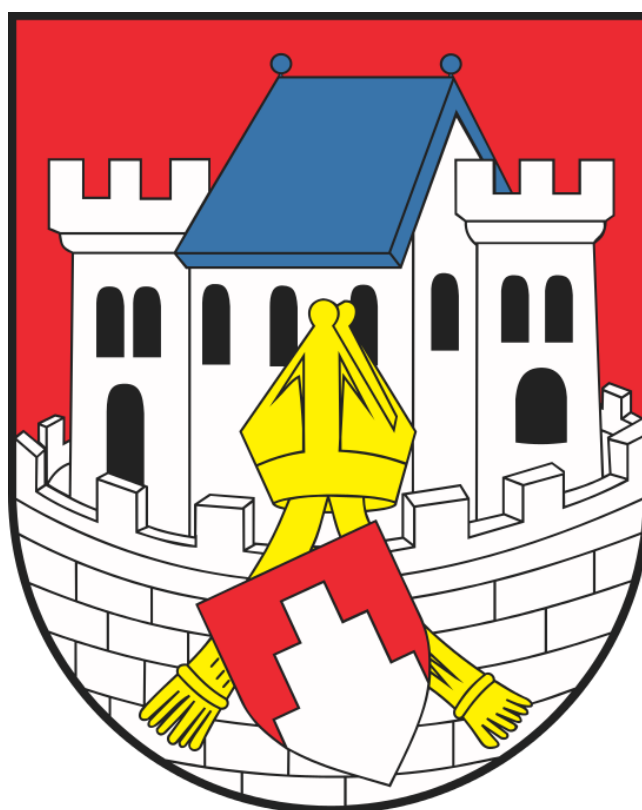

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Biskupiec 2023

Opracowanie:

40 NET sp. z o.o.

www.40net.pl

40net

Dotacje | Doradztwo | Szkolenia

Spis treści

Spis treści	3
I Wprowadzenie	4
II Metodologia opracowania strategii	5
III Diagnoza strategiczna Gminy Biskupiec	7
3.1. Przestrzeń i środowisko	7
3.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju	7
3.1.2. Opis zasobów naturalnych	8
3.2. Sfera społeczna	11
3.2.1. Demografia	11
3.2.3. Rynek pracy.....	13
3.2.4. Turystyka	15
3.3. Rolnictwo.....	16
3.4. Sfera gospodarcza.....	17
3.5. Infrastruktura techniczna.....	19
3.5.1. Infrastruktura komunikacyjna.....	19
3.5.2. Infrastruktura sieciowa	19
3.5.3. Infrastruktura ciepła	23
3.5.4. Infrastruktura energetyczna	23
3.5.5. Infrastruktura gazowa.....	24
3.6. Infrastruktura społeczna	25
3.6.1 Infrastruktura edukacyjna.....	25
3.6.3. Infrastruktura kulturalna	27
3.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej.....	28
3.6.5. Możliwości budżetowe Gminy Biskupiec (przychody, struktura wydatków)	31
IV SWOT	37
V Obszary strategicznej interwencji	39
VI Wizja i misja rozwoju Gminy Biskupiec	41
VII Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.....	43
VIII. Cele strategiczne i kierunki działań	44
IX Gmina Biskupiec 2030 - schemat strategiczny	51
X Spójność planistyczna dokumentu Strategii	53
XI Część wdrożeniowa	59
Załącznik nr 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Biskupiec	67
Załącznik nr 2. Indykatoryny wykaz projektów planowanych do realizacji na terenie Miasta i Gminy Biskupiec.....	85

I Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030” jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowana została wizja oraz zasadnicze kierunki rozwoju miasta. Wizja Miasta i Gminy Biskupiec zawarta w koncepcji strategicznej niniejszego opracowania jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników uzyskanych w ramach badań społecznych. Przyjęty program działania jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego.

Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec jest art. 10e ust. 1, 10f ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 3 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Ustawa precyzuje zasady opracowania dokumentu.

Działania, których celem było opracowanie strategii podjęto w roku 2021. W ramach działań wykonawczych zawarto umowę z firmą 40 NET sp. z o.o., której powierzono koordynację prac nad opracowaniem Strategii.

Istotą przedmiotowego opracowania jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko- i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. Strategia jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie gminą. Głównym elementem przygotowań strategii były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli radni, przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Biskupcu oraz instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych i sektora biznesu, przedsiębiorcy, mieszkańcy, a także moderatorzy ze strony 40 NET sp. z o.o. Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej Miasta i Gminy Biskupiec, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców.

Przedmiotowe opracowanie to nadrzędny dokument planistyczny Miasta i Gminy Biskupiec, zastępujący poprzedni przyjęty **Uchwała nr XIX/125/2016 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 25.03.2016 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec na lata 2015-2025**. Przedmiotowe opracowanie ma charakter kompleksowy odwołujący się do badań społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców, warsztatów eksperckich, kompleksowej diagnozy oraz konsultacji społecznych. Opracowanie stanowi częściowo aktualizację poprzedniej Strategii - jej swoiste kontinuum rozwojowe, niemniej ograniczone perspektywą roku 2030. Jednocześnie, co kluczowe, w zasadniczej części dokument odpowiada na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne w skali mikro oraz makro - głównie wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej i możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027. Dodatkowo dokument umożliwia efektywne ubieganie się o pozyskiwanie dotacji i dofinansowań z krajowych i regionalnych Programów Operacyjnych.

II Metodologia opracowania strategii

Strategia rozwoju jest podstawowym narzędziem służącym efektywnemu zarządzaniu na poziomie lokalnym. Celem działania samorządu gminnego jest w pierwszej kolejności zaspakajanie potrzeb mieszkańców, a także stymulowanie rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Samorząd lokalny posiada narzędzia służące realizacji tych celów (zarówno w wymiarze finansowym jak i instytucjonalnym), napotyka też różnorodne bariery i ograniczenia (wewnętrzne jak i zewnętrzne), które obniżają skuteczność podejmowanych działań. Planowanie strategiczne w wymiarze wieloletnim daje możliwość optymalnego wykorzystania zasobów do realizacji najbardziej potrzebnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego zadań.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030” została przygotowana z uwzględnieniem następujących pięciu założeń metodologicznych:

- charakter wieloletni - planowanie w odniesieniu do prognoz i trendów;
- „od ogółu do szczegółu” - od misji, poprzez problemy i pomysły na ich rozwiązanie, do konkretnych planów;
- uczestnictwo - zaangażowanie w pracę nad Strategią różnych środowisk, mieszkańców i zainteresowanych podmiotów;
- praca grupowa - organizacja warsztatów gwarantujących wypracowywanie optymalnych rozwiązań;
- przydatność - wypracowane rozwiązania stają się automatycznie projektami, dla których można poszukiwać źródeł finansowania.

Niniejszy dokument przygotowany został w oparciu o najlepsze schematy wieloletniego planowania i uwzględnia następujące podstawowe elementy zarządzania strategicznego:

- Wizja - ogólne, długofalowe wyobrażenie przyszłego stanu, pozycji miasta;
- Identyfikacja barier i szans rozwojowych (analiza SWOT) - opracowana została dzięki wykorzystaniu danych statystycznych oraz informacji zawartych w dokumentach opracowanych w latach poprzednich oraz udostępnionych zarówno przez Urząd Miasta, jak i przez organizacje społeczne i gospodarcze działające na terenie gminy. Innym ważnym źródłem danych wykorzystywanych na potrzeby diagnozy i analizy SWOT były wyniki badań ankietowych, które zostały przeprowadzone ściśle na potrzeby procesu planowania strategicznego. Mieszkańcy uczestniczący w badaniach mogli bezpośrednio ocenić poziom rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec, wskazując najważniejsze problemy rozwojowe. W analizie SWOT znajdują się zatem szczegółowe i możliwie najbardziej aktualne zapisy, które wskazują na przewagi oraz deficyty gminy;
- Określenie celów strategicznych dla Miasta i Gminy Biskupiec. Cele strategiczne wskazują konkretne kierunki działań - ich osiągnięcie stanowi zawsze wyraz realizacji misji gminy. Cele strategiczne wyznaczają także precyzyjne obszary dla formułowania planów operacyjnych.

- Plany operacyjne - stanowią szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych. W niniejszej Strategii plany operacyjne stanowią odpowiedź na konkretne problemy artykułowane przez społeczność lokalną, jak również umożliwiają wykorzystanie istniejących potencjałów. Plany operacyjne zawierają katalog zadań, których wdrożenie jest pożądane w okresie obowiązywania Strategii.

Schemat strategii wyraźnie wskazuje nadrzędny charakter wizji Miasta i Gminy Biskupiec w stosunku do pozostałych elementów Strategii. Wszystkie zaprezentowane w niniejszej Strategii zadania szczegółowe są podporządkowane osiągnięciu celów strategicznych, których systematyczna realizacja pozwoli na wypełnienie zdefiniowanej wizji. Cele te wyznaczają obszary dla formułowania planów operacyjnych i wskazywania konkretnych działań. Na etapie określania celów strategicznych wyodrębnia się tzw. domeny planowania strategicznego, które mają na celu wyznaczenie swoistej linii demarkacyjnej pomiędzy poszczególnymi kierunkami rozwoju.

Jednym z kluczowych etapów opracowania Strategii było przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców. Badanie przeprowadzono w 2022 roku. Badaniami objęci zostali wszyscy mieszkańcy Miasta i Gminy Biskupiec. Badania przeprowadzono przy pomocy kwestionariusza ankiety.

Do respondentów docierano poprzez opublikowanie ankiety na stronie internetowej. Ankiety następnie opracowano statystycznie.

Wypracowanie ogólnych założeń dla programu, a także dyskusja nad konkretnymi propozycjami w zakresie zadań odbyły się na warsztatach strategicznych.

Zastosowanie zaprezentowanych powyżej metod planowania strategicznego pozwoliło z jednej strony na uzyskanie wysokiego poziomu szczegółowości opracowania, przy utrzymaniu dbałości o zachowanie głównych kierunków rozwojowych, w tym w szczególności kreowaniu spójności całego obszaru miasta.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 to przede wszystkim wieloletnie planowanie rozwoju obszaru, które zawiera program rozwoju społecznego oraz gospodarczego, obejmujący cele oraz plany strategiczne dla Miasta i Gminy Biskupiec, które realizowane będą w jego granicach administracyjnych. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację będzie Burmistrz Biskupca.

Za czas realizacji Strategii przyjęto okres do 2030 roku. Wybór takiego przedziału czasowego pozwala na realne wdrożenie precyzyjnie zaplanowanych i określonych celów strategicznych. Strategia wraz ze skutecznym systemem monitoringu służyć będzie rozwojowi Miasta i Gminy Biskupiec w oparciu o potencjał zewnętrzny, zidentyfikowane potrzeby mieszkańców oraz dostępne środki zewnętrzne, głównie z Unii Europejskiej.

III Diagnoza strategiczna Gminy Biskupiec

3.1. Przestrzeń i środowisko

3.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju

Gmina Biskupiec zajmuje powierzchnię 290 km² i położona jest w powiecie olsztyńskim, około 40 km od stolicy województwa. Sieć osadniczą Gminy Biskupiec tworzą 53 miejscowości wiejskie, w tym 29 sołectw. Gęstość zaludnienia w Gminie Biskupiec wynosi 66 osób na 1 km²¹. Najbardziej odległe od Miasta Biskupiec są miejscowości: Mojtyny, Łąka Dymerska, Biesówko, Rasząg. Omawiany teren graniczy z gminami: od północy Kolno; od wschodu Sorkwity, od południa Dźwierzuty; od zachodu Barczewo; od północnego-zachodu Jeziorany. Wraz z gminą Kolno gmina Biskupiec stanowi najbardziej wysuniętą na wschód część terytorium powiatu olsztyńskiego.

Miasto Biskupiec leży na przecięciu dwóch dróg krajowych nr 16 i nr 57. Droga nr 57 biegnie do granicy z obwodem Królewieckim (przejście graniczne w Bezledach), a droga nr 16 biegnąca od Olsztyna przez Biskupiec do Augustowa, kończy się na przejściu granicznym z Litwą (przejście w Ogrodnikach). Bliskie położenie od stolicy województwa oraz remont drogi krajowej nr 16 przeprowadzony w latach 2010-2011 znacznie polepszyły i skróciły czas dojazdu między miastami. Biskupiec posiada bezpośrednie połączenia z komunikacją autobusową z wieloma miastami regionu i kraju. W Gminie rozbudowany jest szlak kolejowy: Mikołajki-Mrągowo-Olsztyn, Białystok-Olsztyn-Szczecin, Czerwonka-Olsztyn. W Czerwonce zlokalizowany jest jeden z największych w województwie węzłów kolejowych².

Gmina miejsko-wiejska Biskupiec zajmuje powierzchnię 290,41 km², w tym³:

- użytki rolne: 16 268,26 ha;
- lasy: 795,40 ha;
- wody: 1707 ha.

Układ komunikacyjny Gminy Biskupiec tworzą:

- droga krajowa nr 16 i 57;
- drogi wojewódzkie:
 - 590: Barciany-Korsze-Reszel-Biskupiec;
 - 596: Mnichowo-Bęsia-Biskupiec;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

Położenie geograficzno-przestrzenne Gminy Biskupiec cechuje:

- bliskie sąsiedztwo z miastem wojewódzkim Olsztyn;
- bliskość dużych miast: Olsztyn, Mrągowo;
- korzystne powiązanie Gminy z drogą krajową nr 16;

¹ Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2021

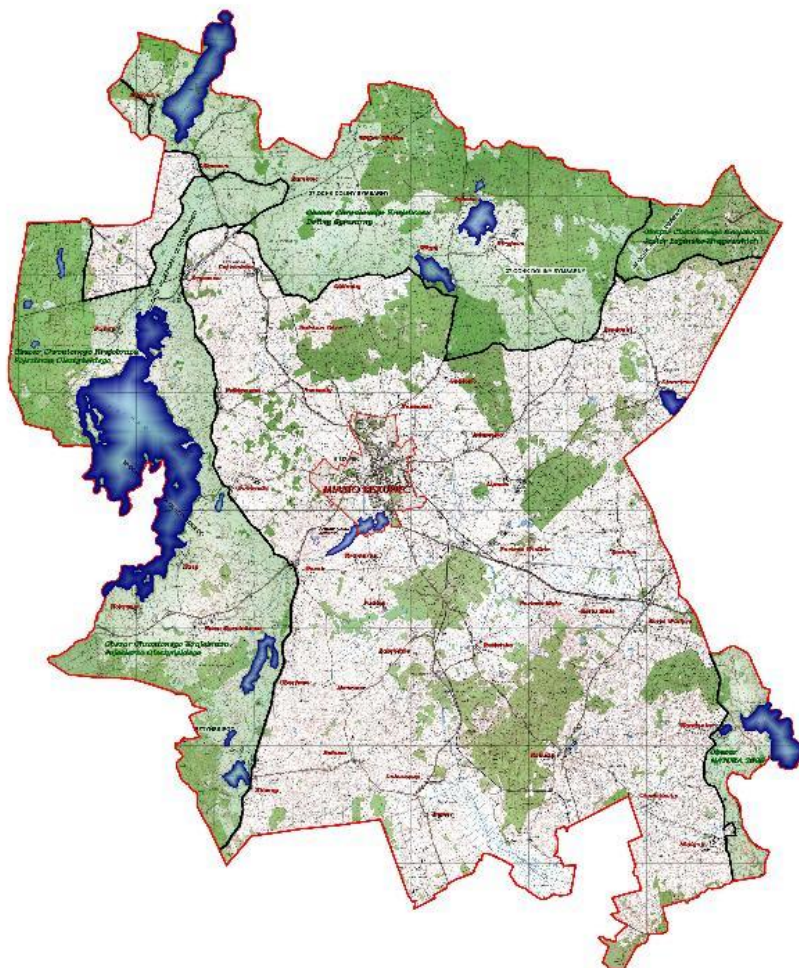
² www.invest.biskupiec.pl

³ Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2021

- odległość w linii prostej do Olsztyna wynosi 32 km, Gdańska 160 km, Warszawy 181 km.

Rysunek. Gmina Biskupiec

Źródło: UM w Biskupcu

3.1.2. Opis zasobów naturalnych

Gmina Biskupiec leży w regionie o wyjątkowo atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego, o czym decyduje przede wszystkim występowanie licznych jezior pochodzenia polodowcowego, niezwykle urozmaicona rzeźba terenu i ogromna różnorodność form morfologicznych oraz ściśle z tym związane zróżnicowanie typów młodoglacjalnego krajobrazu oraz formacji roślinnych i grup zwierząt. Występujące tu krajobrazy oraz zespoły i gatunki roślin odznaczają się cechami zbliżonymi do naturalnych. Bogactwo i różnorodność form przyrodniczych, z jednej strony uwarunkowane jest położeniem geograficznym regionu, z drugiej zaś stosunkowo niewielkimi przekształceniami antropogenicznymi poszczególnych komponentów środowiska.⁴

⁴Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Biskupiec

Obszar gminy włączono w granice kilku obszarów:

- System Obszarów Chronionych Województwa Warmińsko-Mazurskiego - cały obszar gminy,
- Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET-Polska (Jako najcenniejsze przyrodniczo obszary uznano wschodnią i południowo-wschodnią część gminy. Dwa niewielkie fragmenty omawianego obszaru uzyskały rangę obszarów węzłowych o znaczeniu międzynarodowym),
- Zielone Płuca Polski (Celem utworzenia obszaru funkcjonalnego była zarówno ochrona jego walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jak również stworzenie podstaw i realizacja zasad zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego tego obszaru),
- Zielone Płuca Europy,
- Zielony Pierścień Bałtyku,
- Euroregion Niemen,
- Euroregion Bałtyk⁵.

Na terenie Gminy Biskupiec znajdują się również obszary sieci Natura 2000. Ta forma ochrony przyrody obejmuje przede wszystkim część południowo-wschodnią gminy, gdzie ustanowiono:

- Obszar Specjalnej Ochrony - Puszcza Piska (PLB 280008),
- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty - Ostoja Piska (PLH 280048),

Znajdujące się na terenie Gminy Biskupiec formy ochrony przyrody i krajobrazu to:

Obszary chronionego krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego - o powierzchni całkowitej 410,08 km² - obejmuje fragment zachodniej części obszaru gminy, wokół granicy z gm. Barczewo,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Symsarny - o powierzchni całkowitej 914,42 km² - obejmuje północny fragment gminy, bezpośrednio sąsiadujący z granicą z gm. Kolno,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich - o powierzchni całkowitej 207,75 km² - obejmuje mały, północny-wschodni fragment gminy, bezpośrednio sąsiadujący z granicą z gm. Kolno i Sorkwity,

Rezerwaty przyrody:

1. Rezerwat Dębowo - utworzony w roku 1954 na obszarze 0,26 km², jest ustanowionym w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, lasu bukowego o cechach zespołu naturalnego będącego równocześnie najdalej wysuniętym na wschód naturalnym stanowiskiem tego gatunku,
2. Rezerwat Zabrodzie - został utworzony w roku 1972 na obszarze 0,27 km² w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, stanowisk brzozy niskiej *Betulahumilis* oraz fragmentu boru bagiennego zachowanego w stanie naturalnym⁶.

⁵ http://krajobrazpelenmozliwosci.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153:graniczne-obszary-gminy-biskupiec&catid=101&Itemid=535&lang=pl

⁶ www.domwarminski.pl

Użytki ekologiczne:

1. „Parleskie Wzgórza”;
2. „Jezioro Galk”;
3. „Jezioro Korek”;
4. „Złotowisko żurawi na rozlewisku dymerskim”

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Rzeckiego - o powierzchni całkowitej 1,73 km² (w całości położony w granicach gminy),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Kobyłckie Wzgórza - o powierzchni całkowitej 21,84 km² (w całości położony w granicach gminy),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rzeka Babant i Jezioro Białe - o powierzchni całkowitej 126,38 km² (położony w niewielkim zakresie w południowo-wschodniej części gminy - przy granicy z gm. Sorkwity i Dźwierzuty),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Sorkwickie - o powierzchni całkowitej 44,48 km² (położony w niewielkim zakresie w południowo-wschodniej części gminy - przy granicy z gm. Sorkwity),

Pomniki przyrody na terenie Gminy Biskupiec:

- dąb szypułkowy *Quercus robur* - obwód 500cm, wysokość 25m, lokalizacja: m. Lipowo, skraj parku, 20m od b. Biura PGR, rok uznania: Nr 353/70 29.09.1970 r.
- dąb szypułkowy *Quercus robur* - obwód 490cm, wysokość 26m, lokalizacja: N-ctwo Mrągowo, L-ctwo Dębowo oddz. 144A, brzeg jez. Bęskiego, rok uznania: Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 4, poz. 88 z 15.03.1989r. Zarz. Nr 21 Woj. Olsztyńskiego z 08.03.1989 r.
- dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* - obwód 490cm, wysokość 23m, lokalizacja: N-ctwo Wipsowo, Pierwój, dz. 5/4, obręb Kamionka, rok uznania: Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 152, poz. 2513 z 27.12.2001 r.

Na terenie gminy występuje 15 jezior o łącznej powierzchni 1773,30 ha. Największe jezioro, to Jezioro Dadaj w Gminie Biskupiec (976,8 ha, powierzchnia wysp-25,3 ha, głębokość maksymalna 39,8 m, średnia-12 m, dł.-ok. 8,5 km, szer.-2,8 km). Jezioro morenowe, ok 5 km na zachód od Biskupca, o bardzo rozwiniętej linii brzegowej z licznymi zatokami i półwyspami oraz 12 wyspami, w większości zalesionymi. Rzeźba dna bardzo urozmaicona, atrakcyjna wędkarsko z licznymi głębozczkami i górkami. Dno jeziora piaszczysto-żwirowe, w zatokach muliste. Południowa odnoga jeziora jest znacznie płytsza od pozostałych jego części i jej głębokość nie przekracza 10 m. Zbiornik słabo zarośnięty, roślinność wynurzona porasta linię brzegową nierównomiernie w rzadkich skupiskach. Do jeziora Dadaj wpływają rzeki Biesowa Struga, Czerwonka i Dymier, wypływa natomiast rzeka Dadaj, kierująca się do jeziora Tumiańskiego i jeziora Pisz. Dadaj jest jeziorem typu sielawowego. Do często spotykanych ryb należą: okoń, sandacz, leszcz, płoć, sieja, sielawa oraz węgorz⁷.

⁷ Program Ochrony Środowiska Powiatu Olsztyńskiego na lata 2013-2016

3.2. Sfera społeczna

3.2.1. Demografia

Liczba mieszkańców Biskupca od wielu lat systematycznie spada. Długookresowa prognoza ludności dla Polski na lata 2008-2035, zakłada systematyczny spadek liczby ludności - tempo tego zjawiska będzie wzrastać z upływem czasu.

Prognoza dla województwa warmińsko-mazurskiego również nie jest optymistyczna. Najnowsza prognoza, opracowana na lata 2014-2050, przewiduje systematyczny spadek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Głównymi przyczynami ubytku ludności będzie malejąca liczba urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Na zmniejszenie się liczby ludności będą miały wpływ również migracje. Zakłada się, że w kolejnych latach prognozy odpływ migracyjny ludności z województwa będzie wyższy niż napływ.

Populacja województwa zmniejszy się o 7,7% do 2035 r. i o 16,5% do 2050 r. Ubytek ludności w większym stopniu będzie dotyczył miast. Prognozuję się, że do 2035 r. liczba mieszkańców miast zmniejszy się o 10,4% i wsi o 3,7%, natomiast do 2050 r. odpowiednio o 20,7% i o 10,5%. Współczynnik urbanizacji obniży się z 59,3% w 2013 r. do 56,3% w 2050 r.

Systematycznie zmniejszała się będzie liczba osób młodych, a wzrastała osób starszych. W latach 2013-2050 zbiorowość osób w wieku 20-34 lata zmniejszy się o połowę. Dwukrotnie wzrośnie natomiast liczba osób w wieku 65-84 lata, a prawie czterokrotnie w wieku 85 lat i więcej. Co oznacza, że proces starzenia się społeczeństwa w województwie warmińsko-mazurskim będzie przebiegać szybciej niż w kraju⁸

Według danych zawartych w Banku Danych Lokalnych w roku 2021 Gminę Biskupiec zamieszkiwało 17782 osób, w tym 8601 mężczyzn i 9181 kobiet. W porównaniu do 2020 roku spadek liczby ludności wyniósł 1,56%.

Tabela. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021 (stan na dzień 31.12.2021)

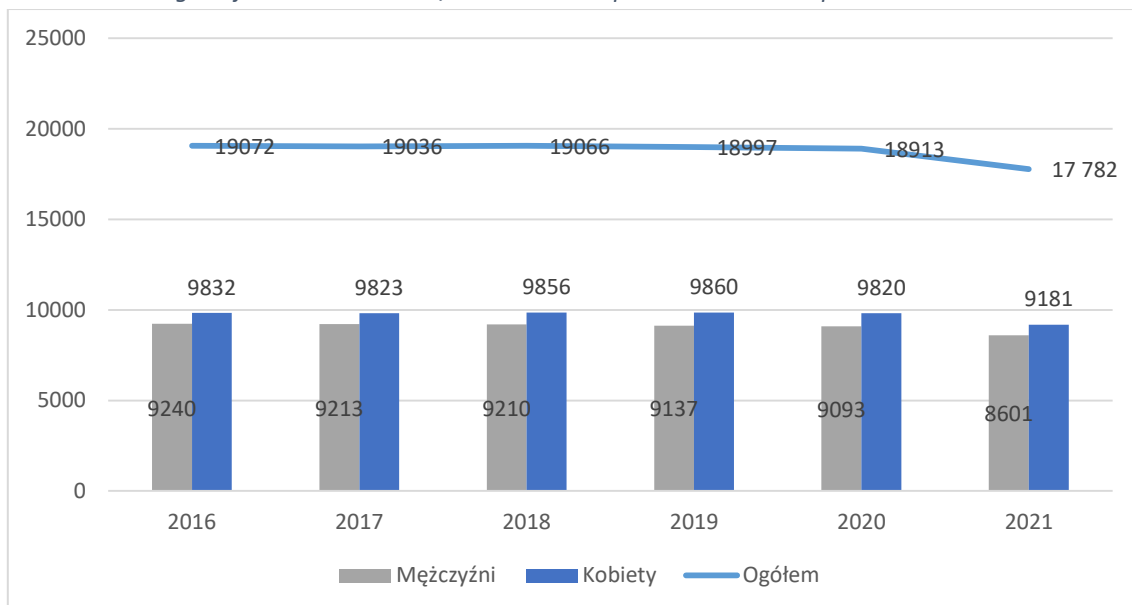
	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	Osoba	19072	19036	19066	18997	18913	17 782
Mężczyźni	Osoba	9240	9213	9210	9137	9093	8601
Kobiety	Osoba	9832	9823	9856	9860	9820	9181

Źródło: Bank Danych Lokalnych; Raport o stanie Gminy Biskupiec za rok 2021

⁸Prognoza Demograficzna na Lata 2014-2050 dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Wykres. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli zawarto wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021.

Tabela. Wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021

	Jm	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wskaźnik obciążenia demograficznego							
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	55,3	56,8	58,6	60,6	65,5	66,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	101,7	107,6	110,1	115,3	117,4	122,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	27,9	29,5	30,7	32,4	35,4	36,8
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem							
w wieku przedprodukcyjnym	%	17,6	17,5	17,6	17,5	18,2	18,0
w wieku produkcyjnym	%	64,4	63,8	63,0	62,3	60,4	59,9
w wieku poprodukcyjnym	%	17,9	18,8	19,4	20,2	21,4	22,1
Współczynnik feminizacji							
Ogółem	osoba	106	107	107	108	107	107
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki							
ludność na 1 km ²	osoba	66	66	66	65	65	62
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-1,0	-1,9	1,6	-3,6	-4,4	-9,7
saldo migracji							
Ogółem	osoba	-78	-64	-35	-51	-8	-103
saldo migracji na 1000 osób							
Ogółem	osoba	-4,1	-3,4	-1,8	-2,7	-0,4	-5,7
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób							
Ogółem	osoba	0,11	0,31	0,16	0,21	0,47	0,11

Źródło: Bank Danych Lokalnych

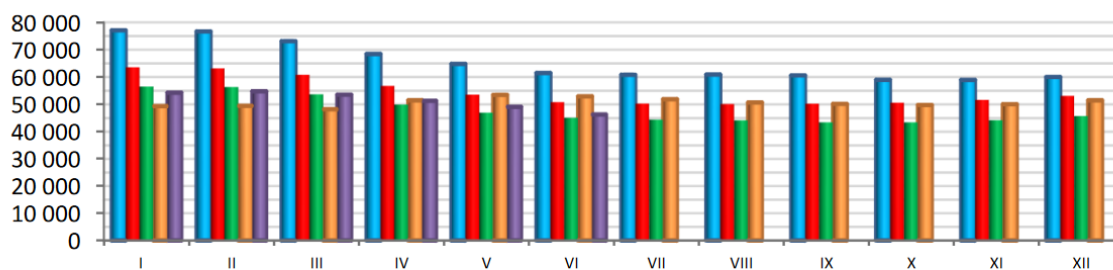

3.2.3. Rynek pracy

Według danych zawartych w Informacji o Banku Danych Lokalnych w grudniu 2021 roku, poziom bezrobocia w regionie wyniósł 42 567 osób. Oznacza to spadek o 8 908 osób (o 17,31%) w porównaniu do grudnia 2020 r.

Według sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w porównaniu do czerwca 2020 r. odnotowano procentowy spadek liczby osób bezrobotnych w 20-stu powiatach, największy w p. gołdapskim (o 27,0%, tj. 246 osób), p. iławskim (o 23,8%, tj. 473 osoby) i p. lidzbarskim (o 19,6%, tj. 387 osób). Najmniejszy spadek odnotowano w p. piskim (o 5,6%, tj. 121 osób), p. elbląskim (o 7,9% tj. 235 osób) i p. szczycieńskim (o 9,9%, tj. 224 osoby). Wzrost liczby osób bezrobotnych nastąpił w p. nowomiejskim (o 2,2%, tj. 33 osoby).

Wykres. Zmiany poziomu bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2017 - 2021

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rok 2017	77 065	76 645	73 089	68 411	64 777	61 458	60 809	60 895	60 578	58 975	58 920	60 003
Rok 2018	63 585	63 180	60 830	56 780	53 568	50 861	50 321	50 145	50 280	50 651	51 668	53 141
Rok 2019	56 512	56 357	53 708	49 912	47 003	45 114	44 458	44 202	43 449	43 443	44 245	45 731
Rok 2020	49 342	49 477	48 221	51 483	53 466	52 928	51 867	50 697	50 175	49 748	50 047	51 475
Rok 2021	54 262	54 766	53 531	51 300	49 094	46 300						

Źródło: Informacja o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim - czerwiec 2021r.

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim, w końcu czerwca 2021 roku, ukształtowała się na poziomie 9,2%, w kraju zaś - 5,9%. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, wysokość wskaźnika zarówno w kraju spadła o 0,2 pkt proc, a w regionie o 1,2 pkt proc.

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim jest zróżnicowana lokalnie. Poniżej średniej wojewódzkiej wartość stopy bezrobocia ukształtowała się w pięciu powiatach: M. Olsztyn - 3,3%, powiecie iławskim - 4,3%, powiecie nidzickim - 7,0, M. Elbląg - 7,2%, powiecie gołdapskim - 7,8%, powiecie giżyckim - 8,8% oraz w szczycieńskim - 9,1%. Najwyższą stopę bezrobocia, wynoszącą 17,3%, w czerwcu 2021 roku, odnotowano w powiecie braniewskim. Wysoką wartością tego wskaźnika cechowały się również powiaty: kętrzyński - 17,2%, bartoszycki - 16,7%, elbląski - 14,2%, piski - 13,5% oraz węgorzewski - 13,2%.

W Gminie Biskupiec według danych Powiatowego Urzędu Pracy filia w Biskupcu w roku 2021 bezrobotnych było 627 osób, w tym z prawem do zasiłku 84 osoby. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące stanu bezrobocia w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021.

Tabela. Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021

J.m. organizacyjna	Ogółem bezrobotni					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Biskupiec - ogółem	1131	902	765	657	823	627
W tym kobiet	598	519	466	392	474	228

Źródło. PUP Filia w Biskupcu

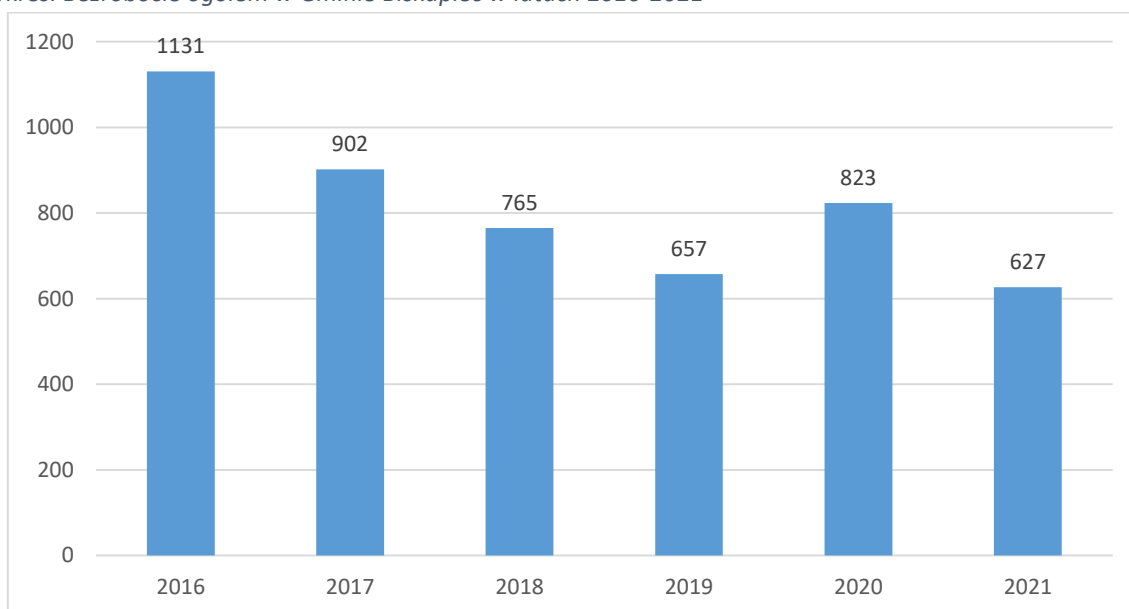
Tabela. Bezrobotni z prawem do zasiłku w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021

J.m. organizacyjna	Z prawem do zasiłku					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Razem Biskupiec	195	133	141	130	171	84
W tym kobiet	97	65	82	73	101	51

Źródło. PUP Filia w Biskupcu

Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021 spadało jedynym rokiem, kiedy odnotowano wzrost w stosunku do roku poprzedniego był 2020. Największy spadek odnotowano w roku 2021, kiedy to liczba bezrobotnych w stosunku do poprzedniego roku spadała o ponad 23%. Z kolei w 2020 roku odnotowano duży, wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. Liczba osób bezrobotnych w 2021 roku była najniższa a spadek w stosunku do roku 2016 wyniósł ponad 44%.

Wykres. Bezrobocie ogółem w Gminie Biskupiec w latach 2016-2021

Źródło. Opracowanie własne

Rynek pracy w Biskupcu od roku 2016 ulegał poprawie. Wśród osób pracujących, duża część zatrudniona jest w sektorze publicznym. Nie jest to zjawisko korzystne dla gospodarki, gdyż

zatrudnienie w sektorze w dużej części nieprodukcyjnym jest poważnym obciążeniem dla gospodarki. Duży wpływ na zmianę rynku pracy miało uruchomienie w 2019 roku fabryki EGGER. Grupa EGGER zatrudnia około 9900 osób z 72 krajów. Pracownicy firmy tworzą jeden, silny zespół i czują się bardziej jak rodzina lub grupa przyjaciół, niż współpracownicy.

3.2.4. Turystyka

Na poziom atrakcyjności gminy wpływają 2 czynniki: przyrodnicze i antropogeniczne okolicy. Czynniki przyrodnicze, to walory przyrody, m.in.: rzeki, jeziora, lasy. Walory antropogeniczne dotyczą obiektów architektury, zabytkowych, historycznych i skansenów. Istotną rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna tj.: baza noclegowa, gastronomiczna, szlaki/ścieżki turystyczne, oraz obiekty sportowe.

Gmina Biskupiec stanowi obszar atrakcyjny turystycznie ze względu na swoje uwarunkowania naturalne (jeziora, lasy, niski stopień zanieczyszczenia środowiska, obszary chronionego krajobrazu), ale również antropogeniczne. Dość dobrze rozwinięta jest baza turystyczna, którą stanowią hotele, ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, schronisko młodzieżowe i gospodarstwa agroturystyczne znajdujące się w miejscowościach: Biesowo, Biskupiec, Najdymowo, Stanclewo, Węgój, Rukławki, Kobyły, Czerwonka, Wilimy, Rzeck, Dębowo, Adamowo, Nowe Marcinkowo.

W Biskupcu funkcjonują w 2021 roku odnotowano ogółem 6 turystycznych obiektów noclegowych. W 2021 roku z noclegów skorzystało 146 turystów zagranicznych. Liczba turystów na przestrzeni lat utrzymywała się na podobnym poziomie jednak wybuch epidemii COVID19 spowodował znaczny spadek w roku 2021.

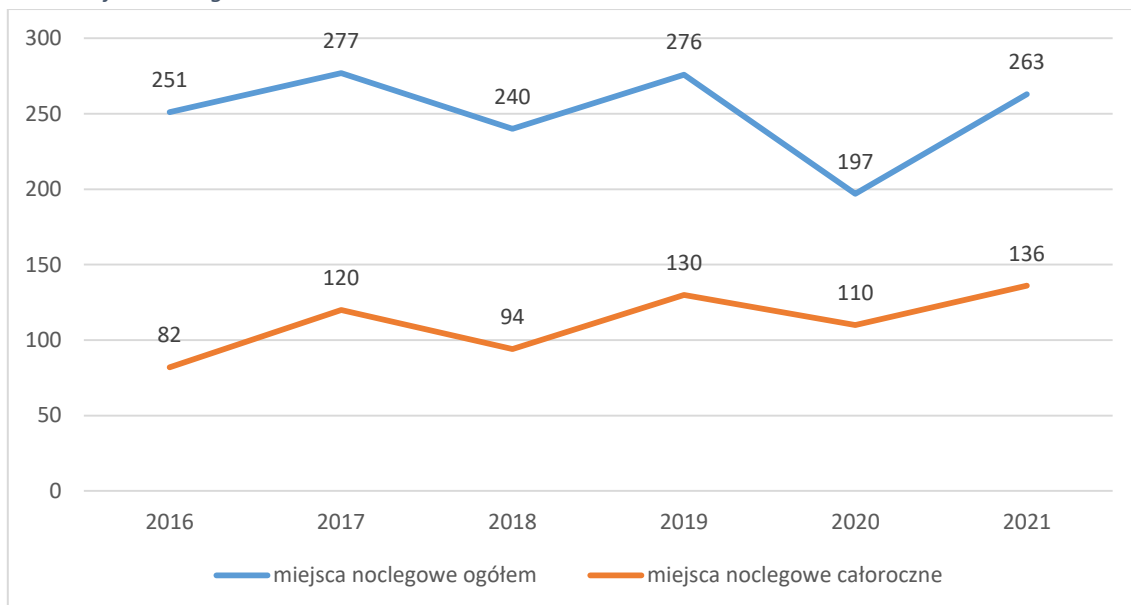
Tabela. Turystyczne obiekty noclegowe w latach 2016-2021

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
obiekty ogółem	ob.	8	8	8	8	5	6
Obiekty całoroczne	ob.	3	4	4	4	3	4

Źródło: Bank danych Lokalnych

Wykres: Miejsca noclegowe 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Biskupiec dysponuje ponad 300 km tras turystycznych do przebycia rowerem. Zróżnicowanie terenu oraz liczne atrakcje turystyczne na trasach powodują, że każdy może zaplanować indywidualnie swoją wycieczkę.

3.3. Rolnictwo

Gmina jest typowym obszarem rolniczym, na którym do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcję roślinną i hodowlę zwierząt. Większość gospodarstw prowadzi działalność ogólnorolną. W uprawach dominują zboża, rośliny okopowe, strączkowe, oleiste oraz warzywa, a w hodowli: trzoda chlewna, bydło i drób. Do analizy przyjęto dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 opracowanego przez GUS.

Tabela. Gospodarstwa rolne w Gminie Biskupiec - ogółem

2020	
Gospodarstwa rolne ogółem	
Ogółem	628
do 1 ha włącznie	13
powyżej 1 ha razem	229
1-5 ha	229
5-10 ha	120
10-15 ha	63
15 ha i więcej	203

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2020

W 2020 roku w Gminie Biskupiec było 628 gospodarstw (spadek o 130 w stosunku do danych ze Spisu Rolnego 2010). Największą grupę stanowią gospodarstwa 15ha i więcej.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Gospodarstwa rolne z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów

	j.m.	2020
Ogółem	ha	6 428,22
zboża razem	ha	3 429,39
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	ha	2 909,21
Ziemniaki	ha	33,20
uprawy przemysłowe	ha	596,39
strączkowe jadalne na suche ziarno razem	ha	45,22
rzepak i rzepik razem	ha	591,31
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	45,22
warzywa gruntowe	ha	118,70
międzyplony (poplony) jare	ha	118,78

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2020

3.4. Sfera gospodarcza

W gminie rozwinięty jest przemysł budowlany, metalowy, drzewny, rolno-spożywczy; rozwinięta jest sieć usług o zróżnicowanej strukturze i handel.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie Biskupiec wynosiła pod koniec 2021 roku 1 686. W tym 53 podmioty należały do sektora publicznego, pozostałe 1 633 tworzy sektor prywatny. 412 firm zarejestrowanych było w dziale budownictwo, 58 w dziale: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Tabela. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg sektorów własnościowych) w latach 2016-2021 roku

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 424	1 445	1 493	1 573	1 634	1 686
sektor publiczny - ogółem	60	57	56	55	53	53
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	26	23	22	21	20	19
sektor publiczny - spółki handlowe	3	3	3	3	2	2
sektor prywatny - ogółem	1 361	1 385	1 433	1 514	1 577	1 633
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	1 002	1 019	1 086	1 154	1 205	1 242
sektor prywatny - spółki handlowe	78	80	70	78	84	93
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagr.	8	9	6	6	6	4
sektor prywatny - spółdzielnie	8	8	5	5	5	5
sektor prywatny - fundacje	3	4	3	4	3	5
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	59	61	58	60	62	61

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007) w latach 2016-2021 roku

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	1 424	1 445	1 493	1 573	1 634	1 686
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	60	64	60	54	58	53
przemysł i budownictwo	321	316	343	383	412	447
pozostała działalność	1 043	1 065	1 090	1 136	1 164	1 189

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela poniżej przedstawia wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biskupiec.

Tabela. Wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biskupiec w latach 2016-2021

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	747	759	783	828	899	939
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	64	73	84	82	71	85
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	57	61	58	42	32	49
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	jed.gosp.	525	535	570	607	663	690
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym		8 158	8 396	9 035	9 754	10 976	11 523
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	33	34	32	34	36	37
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	7,7	8,1	7,4	5,1	3,6	5,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Firmy zarejestrowane na terenie miasta są niewielkie. Jednak z uwagi na swój niewielki potencjał konkurują z dużymi firmami niskimi kosztami produkcji. Są to z reguły przedsiębiorstwa rodzinne, których dochód służy na bieżące utrzymanie rodziny.

Analizując ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miastach powiatu olsztyńskiego należy stwierdzić, że Biskupiec należy do miast o średniej ich ilości.

Dostępne tereny inwestycyjne:

Gmina dysponuje terenami inwestycyjnymi na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 16 i 57. Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego PU - tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej⁹.

Tereny objęte są Warmińsko-Mazurską Specjalną Strefą Ekonomiczną. Gmina oferuje świetnie zlokalizowane, w pełni uzbrojone tereny inwestycyjne. Konkurencyjność oferty zawdzięcza wygodnym połączeniom komunikacyjnym. Krzyżują się tu dwie drogi tranzytowe Nr 57 i Nr 16, łącząca Białoruś

⁹ Aktualny wykaz działek na <http://invest.biskupiec.pl>

z portami Gdańska i Gdyni. Przez miasto przebiega linia kolejowa Olsztyn-Czerwonka-Mrągowo-Mikołajki-Ełk. Oferowane tereny są zarówno atrakcyjne pod względem inwestycyjnym, jak i turystycznym. Niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej i zatrudnienia zwiększają atrakcyjność lokowania biznesu w mieście. Najlepszą rekomendacją jest szybkie tempo rozwoju i unowocześniania infrastruktury w Biskupcu¹⁰.

Przewagi inwestycyjne Gminy Biskupiec:

- Podstawowym atutem jest położenie gminy. Polska północno-wschodnia to region otwarty na inwestorów. Strategiczna lokalizacja przy wschodniej granicy Unii Europejskiej sprawia, że Gmina może stanowić doskonałą bazę dla potencjalnych przedsiębiorców chcących nawiązać współpracę lub już współpracujących z rynkami państw wschodnich: Litwy, Białorusi i Republiki Rosji. Gmina stale inwestuje w swój rozwój poprzez budowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz dostępność do terenów inwestycyjnych, co z kolei tworzy sprzyjający przedsiębiorcom klimat do inwestowania.
- Duże znaczenie mają również uwarunkowania środowiskowo-przyrodnicze: nie ma tu przemysłu ciężkiego generującego zanieczyszczenia, są za to lasy, jeziora i rzeki. Wszystko to umożliwia życie w harmonii z naturą, rozwój turystyki, ekologiczny wypoczynek i aktywną rekreację.
- Biskupiec to miejsce, w którym promuje się i rozpowszechnia kulturę dobrego życia, ponieważ miasto jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast Cittaslow (więcej informacji na: www.cittaslow.org, www.cittaslowpolska.pl).
- Gmina Biskupiec z całą pewnością należy do nowoczesnych i rozwojowych. Mimo pięknego rysu historycznego, nie zamyka się na innowacyjne rozwiązania techniczne. Dzięki licznym inwestycjom z roku na rok zmienia się wizerunek gminy. Atrakcyjne położenie daje wiele możliwości potencjalnym inwestorom. Tu łączy się tradycja z nowoczesnością.

3.5. Infrastruktura techniczna

3.5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Biskupiec stanowi węzeł komunikacyjny, gdzie krzyżują się szlaki komunikacji drogowej. Wśród dróg przechodzących przez teren gminy najwyższą rangą jest droga krajowa nr 16 stanowiąca połączenie Augustów-Olsztyn-Grudziądz-Dolna Grupa. Docelowo wymieniona droga ma zostać podniesiona do roli drogi ekspresowej. Ponadto przez teren Miasta Biskupiec przebiega szlak komunikacyjny - DK nr 57 łączący Bartoszyce-Szczytno-Pułtusk. Układ komunikacyjny gminy stanowią również drogi wojewódzkie. Są to:

- DW nr 590 Barciany-Korsze-Reszel-Biskupiec;
- DW nr 596 Mnichowo-Bęsia-Biskupiec.

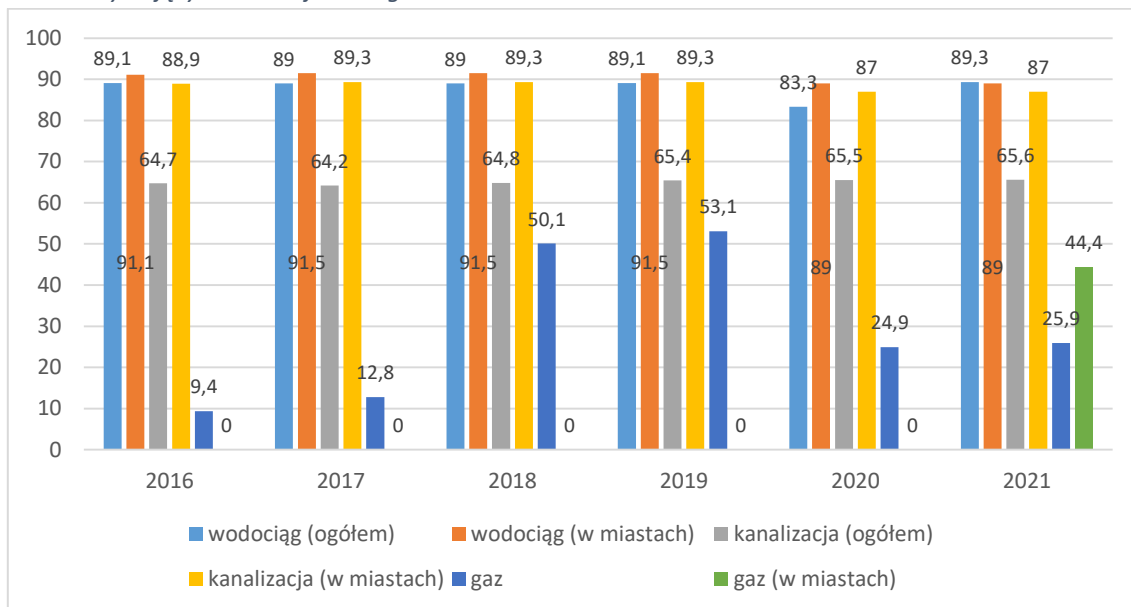
3.5.2. Infrastruktura sieciowa

¹⁰ Więcej informacji znajduje się na stronie <http://invest.biskupiec.pl>

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności.

Wykres: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Infrastruktura wodociągowa

W całej gminie istnieje 2265 sztuk przyłączy wodociągowych. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w Gminie Biskupiec wynosi 266,4 km.

Tabela. Wybrane dane statystyczne - wodociągi

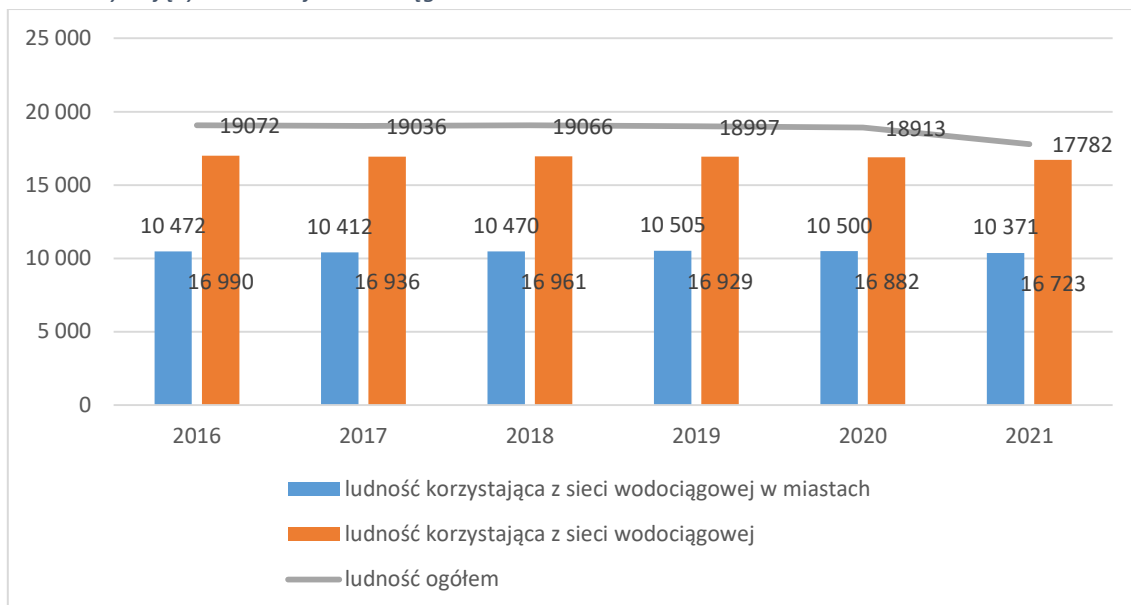
	Jm	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	267,6	266,4	266,4	266,4	266,4	266,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 408	2 249	2 202	2 241	2 265	2 285
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	499,9	504,8	565,3	565,9	540,5	500,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	10 472	10 412	10 470	10 505	10 500	10 371
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	16 990	16 936	16 961	16 929	16 882	16 723

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2021 roku 89,1% osób korzystało z sieci wodociągowej.

Wykres. Korzystający z instalacji -wodociągi w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne

Obecnie zapotrzebowanie na wodę dla 100% populacji w Mieście Biskupiec pokrywane jest z wodociągów miejskich, na bazie pięciu studni głębinowych i dwóch stacji uzdatniania wody.

Na terenie gminy pracują dwie stacje podwyższania ciśnienia o wydajności (Biskupiec ul. Chrobrego o wydajności 30- 100 m³/h, Zabrodzie o wydajności 20-80 m³/h). W Biskupcu znajdują się dwie stacje uzdatniania wody przy ul. Leśnej oraz ul. Wojska Polskiego.

Infrastruktura kanalizacyjna

System zbiorczy kanalizacji dostępny jest dla dziesięciu miejscowości, co stanowi ponad 10% całej gminy. Kanalizację posiadają Miasto Biskupiec oraz miejscowości Czerwonka, Najdymowo, Droszewo, Rukławki i Wilimy, Kojtryny, Nasy, Kramarka i Biskupiec-Kolonia Trzecia. Na terenie Miasta Biskupiec istnieje sieć kanalizacji ogólnospławnej dla terenu Starego Miasta, sieć kanalizacji rozdzielczej - częściowa kanalizacja sanitarna i deszczowa oraz sieć kanalizacji deszczowej.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 109,3 km. Do kanalizacji z odprowadzeniem do sieci podłączonych jest 1 366 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2016-2021 długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 3,5 km. W 2021 roku 65,6% osób korzystało z sieci kanalizacyjnej.

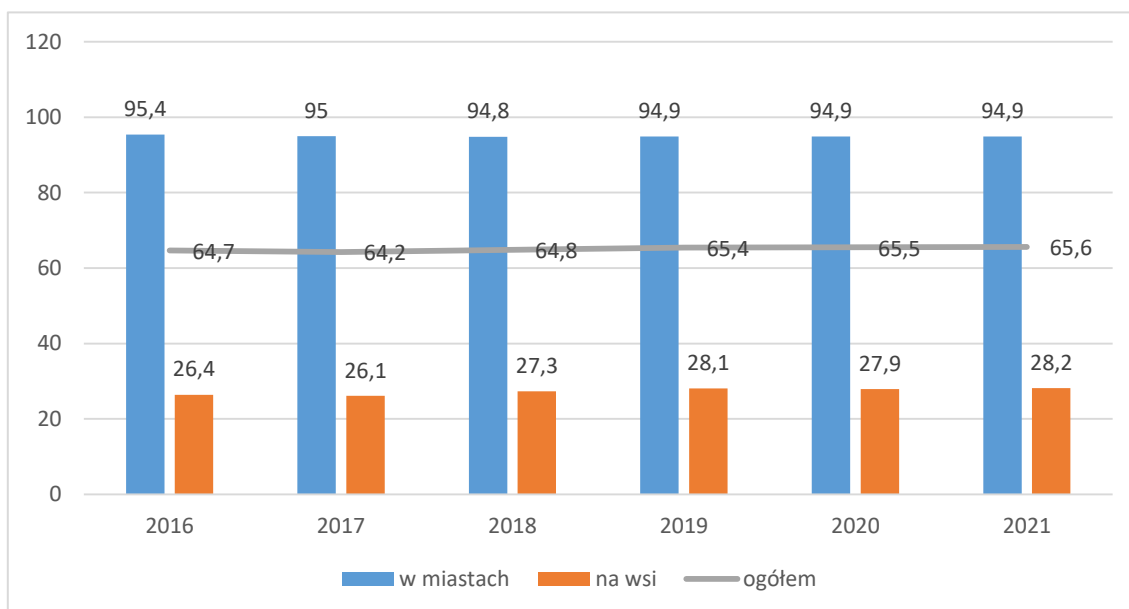

Tabela. Wybrane dane statystyczne - kanalizacja

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Km	105,8	105,4	109,3	109,3	109,3	109,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 465	1 330	1 313	1 351	1 348	1 366
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam3	395,6	396,5	345,3	402,6	453,5	361,0
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam3	452,0	480,0	475,0	519,0	550,0	563,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	10 101	10 007	10 048	10 087	10 081	9 960
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	12 340	12 227	12 357	12 433	12 391	12 283

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

Wg danych BDL Na terenie Gminy w 2021 roku znajdowały się 4 przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków.

Infrastruktura deszczowa

Sieć kanalizacji deszczowej na terenie Miasta Biskupiec jest wykonana z rur kamionkowych od $\varnothing 200\text{mm}$ do $\varnothing 300\text{mm}$, oraz z rur betonowych od $\varnothing 200\text{mm}$ do $\varnothing 800\text{mm}$ oraz z rur PCV do $\varnothing 200\text{-}250\text{mm}$.

3.5.3. Infrastruktura ciepłna

Na terenie gminy istnieje, ale nie jest użytkowany centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Gospodarka ciepłna na terenie Miasta i Gminy Biskupiec opiera się na kotłowniach lokalnych i indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym. W Mieście Biskupiec główne źródło energii cieplnej stanowią lokalne kotłownie o mocy zainstalowanej min. 1 MW każda. Pozostałymi źródłami ciepłnymi o dużym rozproszeniu na terenie miasta są kotłownie zakładów przemysłowych oraz budynków użyteczności publicznej.

Na terenie miasta znajdują się sieci ciepłne ułożone w technologii tradycyjnej, jako sieci dwuprzewodowe zasilające odbiory ciepłne bezpośrednio (instalacje c.o.) z kotłów niskoparametrowych. Stan techniczny urządzeń ciepłowniczych pracujących w mieście jest średni i zły, a urządzenia są nieefektywne i nieekonomiczne. Szczególne obawy budzi system przesyłowy (sieci ciepłne) ze względu na długi już okres eksploatacji. Tak, więc istniejące rozwiązania techniczne zaopatrzenia w ciepło nie są przystosowane do optymalnego gospodarowania paliwem i otrzymywania z niego energii cieplnej.

Konieczna jest kompleksowa modernizacja systemów ciepłowniczych i grzewczych, w zakresie przesyłu oraz odbioru energii cieplnej. Sieci ciepłne wybudowane w technologii kanałowej, charakteryzują się dużymi stratami przesyłu spowodowanymi częstymi awariami (pęknięcie rurociągów), złym stanem izolacji cieplnej oraz małą odpornością na warunki zewnętrzne.

Na terenie gminy brak jest planów i prognoz dotyczących powstania systemu ciepłowniczego w przyszłości. Ze względu na rolniczy charakter gminy, znaczne rozproszenie zabudowy oraz stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na ciepło, realizacja przedsięwzięcia związanego z uruchomieniem przedsiębiorstwa ciepłowniczego obsługującego mieszkańców gminy, byłaby bardzo kosztowna i najprawdopodobniej ekonomicznie nieuzasadniona.

Nieefektywne systemy grzewcze, niedocieplenie budynków powoduje wzrastanie poziomu zanieczyszczeń, co negatywnie wpływa na środowisko naturalne i stan powietrza atmosferycznego. Dlatego też konieczne jest podjęcie działań zapobiegawczych, zwłaszcza ze względu na utrzymanie wysokiej jakości powietrza w tzw. Zielonych płucach Polski. Ponadto bardzo ważne jest zwiększenie ilości obiektów korzystających z odnawialnych źródeł energii, w tym energii słonecznej, wiatrowej i biomasy, co przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

3.5.4. Infrastruktura energetyczna

Istniejąca sieć energetyczna SN-15 kV i nn-0,4 kV w pełni pokrywa zapotrzebowanie użytkowników z terenu miasta i gminy na energię elektryczną. Stan techniczny sieci SN-15 kV jest zadawalający, nie mniej jednak sieć ta dostosowana jest do obecnych potrzeb i nie może być wykorzystana dla odbiorców przewidywanych w planach zagospodarowania przestrzennego. Konieczna modernizacja i rozbudowa sieci SN-15 kV i niskiego napięcia 380/220 V odbywać się będzie

sukcesywnie wraz z realizacją przewidywanego programu urbanistycznego. Na terenach o zabudowie intensywnej, wielorodzinnej i przemysłowej przewiduje się budowę linii kablowych i wewnętrznych stacji transformatorowych 15/0,4 kV typu miejskiego, natomiast na terenach peryferyjnych o zabudowie rozproszonej dalszą rozbudowę sieci napowietrznej i słupowych lub wieżowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

3.5.5. Infrastruktura gazowa

Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wyniosła 2021 roku 48 959m. Z sieci gazowej korzystało 4 855 osób, głównie w miastach.

Tabela. Wybrane dane statystyczne - sieć gazowa

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci ogółem w m	M	31 984	33 783	44 342	45 977	47 252	48 959
długość czynnej sieci przesyłowej w m	M	12280	12280	12280	12280	12280	0
długość czynnej sieci dystrybucyjnej w m	M	19 704	21 503	32 062	33 697	34 972	48 959 ¹¹
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	262	301	438	532	634	714
odbiorcy gazu	gosp.	680	932	3 685	3 981	4 625	4 734
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	571	822	814	885	1 024	1 141
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe) w miastach	gosp.	662	914	3 667	3 949	4 577	4 672
zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh	MWh	17 472,7	18 551,7	19 891,0	17 858,4	22 470,3	28 176,1
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe w MWh	MWh	6 357,9	7 794,8	6 800,9	17 618,5	22 172,4	27 726,9
ludność korzystająca z sieci gazowej	Osoba	1 793	2 435	9 556	10 092	4 708	4 855

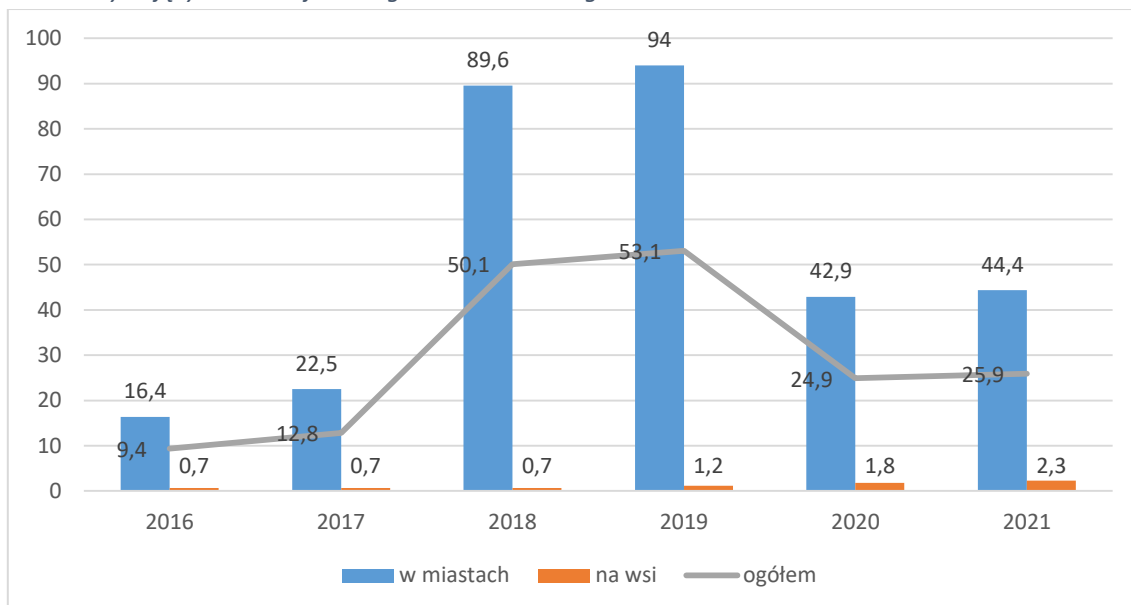
Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2021 roku 25,9% osób korzystało z sieci gazowej, z czego 44,4%, to osoby mieszkające w mieście. Jedynie 2,3% osób na wsi korzystało z sieci gazowej.

¹¹ Zmiany metodologiczne

Wykres. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności-sieć gazowa

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.6. Infrastruktura społeczna

3.6.1 Infrastruktura edukacyjna

Od wyposażenia w infrastrukturę społeczną zależy w dużej mierze rozwój gospodarczy danego obszaru, atrakcyjność życia na wsi, aktywność społeczna w danym środowisku. Dobra struktura sprzyja korzystnym zmianom warunków życia na wsi.

W Gminie Biskupiec poziom skolaryzacji netto wynosił w szkołach podstawowych w roku 2016: 90,0%, w roku 2021: 91,05%. Z dniem 31 sierpnia 2019 roku, w wyniku reformy systemu oświaty z 2017 roku, gimnazja zostały zlikwidowane, a od roku szkolnego 2017/2018 nowe roczniki nie były przyjmowane, rozpoczęto wygaszanie gimnazjów.

W poniższych tabelach przedstawiono stan organizacji szkół oraz przedszkoli z terenu Gminy Biskupiec.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela: Wybrane informacje dotyczące edukacji - szkoły podstawowe

	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych - ogółem	ob.	8	8	8	8	8	8
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych - ogółem (prowadzone przez jednostki samorządu gminnego)	ob.	4	4	4	4	4	4
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; ogółem; prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	ob.	3	3	3	3	3	3
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; ogółem; prowadzone przez pozostałe organizacje	ob.	1	1	1	1	1	1
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; oddziały w szkołach - ogółem	-	68	80	94	90	89	89
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; uczniowie - ogółem	osoba	1 110	1 284	1 420	1 445	1 368	1 373
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; uczniowie; prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	865	958	1 067	1 053	940	907
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; uczniowie; prowadzone przez organizacje społeczne i stowarzyszenia	osoba	147	184	186	186	178	192
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych; uczniowie; prowadzone przez pozostałe organizacje	osoba	98	142	167	206	250	274
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych - ogółem	-	16	16	15	16	15	15

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W roku 2021 w podstawowych szkołach uczyło się 1 373 uczniów, podczas gdy w roku szkolnym 2020 liczba uczniów wynosiła 1 368 a w 2019 - 1 445 uczniów. W analizowanych latach nastąpił spadek o 2,27% uczniów w stosunku do roku 2020 i prawie 7,5% w stosunku do roku 2019. W gminie w 2021 r. funkcjonowało 8 szkół podstawowych.

Tabela: Wybrane informacje dotyczące edukacji - szkoły ponadpodstawowe

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Szkoły ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne i policealne ogółem	ob.	5	5	5	5	5	5
Szkoły ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne i policealne - uczniowie	Osoba	500	508	505	592	611	630
Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	ob.	2	2	2	2	2	2
licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych; uczniowie; ogółem	Osoba	225	233	253	288	282	290
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	ob.	1	1	1	1	1	1
Licea ogólnokształcące dla dorosłych - uczniowie	osoba	54	65	72	54	23	19
branżowe szkoły I stopnia bez specjalnych wg gestora i typu; ogółem; ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1
branżowe szkoły I stopnia bez specjalnych wg gestora i typu; uczniowie; ogółem	Osoba	-	49	86	160	182	191
szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych; ogółem; ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1
szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych; uczniowie; ogółem	Osoba	39	75	86	88	88	89
szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych; uczniowie; prowadzone przez samorząd powiatowy - powiaty ziemskie	Osoba	39	75	86	88	88	89
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe); ogółem	ob.	1	1	1	1	1	1
Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I i II stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem	ob.	1	1	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W roku 2021 w ponadpodstawowych w szkołach ogólnokształcących uczyło się 290 uczniów. Liczba uczniów nieznacznie wzrosła się w stosunku do roku 2020, kiedy to wynosiła 282.

3.6.3. Infrastruktura kulturalna

W 2021 roku w gminie Biskupiec funkcjonowało Centrum Kultury, Turystyki i Sportu w Biskupcu. CKTiS administruje także innymi obiektami sportowymi i kulturalnymi na terenie Gminy.

Budynek Centrum Kultury, Turystyki i Sportu w Biskupcu jest po modernizacji, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W obiekcie znajdują się m.in. sala widowiskowa z zapleczem, garderoby, sala wystawowa, pracownia artystyczna, sala taneczna z szatnią, sala konferencyjna, wyciszona sala do przeprowadzania prób muzycznych, pomieszczenia biurowe.

Świetlice Wiejskie (25) znajdują się w następujących miejscowościach: Adamowo, Borki Wielkie, Biesowo, Bredynki, Botowo, Czerwonka, Droszewo, Dymier, Kobyłty, Lipowo, Łabuchy, Najdymowo, Mojtyny, Parleza Wielka, Rasząg, Rudziska, Rukławki, Rzeck, Sadowo, Stanclewo, Stryjewe, Węgój, Wilimy, Zabrodzie, Zarębiec. 9 ze świetlic wiejskich jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W 2021 roku w gminie Biskupiec funkcjonowało 5 placówek bibliotecznych. Na jedną placówkę biblioteczną w 2021 przypadało 3 598 osób.

Tabela. Dane dotyczące bibliotek w Gminie Biskupiec

	j.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PLACÓWKI BIBLIOTECZNE							
biblioteki i filie inne niż publiczne	ob.	1	1	1	1	1	1
pracownicy bibliotek (inne niż publiczne)	osoba	3	3	3	3	3	3
księgozbiór (inne niż publiczne)	wol.	27 007	27 266	27 468	27 258	26 352	26 384
czytelnicy w ciągu roku (inne niż publiczne)	osoba	430	395	376	327	289	293
biblioteki i filie publiczne	ob.	5	5	5	5	5	5
pracownicy bibliotek (publiczne)	osoba	8	9	9	9	8	8
księgozbiór (publiczne)	wol.	56 750	57 515	58 808	55 944	56 933	58 360
czytelnicy w ciągu roku (publiczne)	osoba	2 914	2 714	2 660	2 713	2 101	2 017
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1	1	b.d.	b.d.
obiekt przystosowany dla użytkowników niewidzących i słabowidzących	ob.	1	1	1	1	-	-
BIBLIOTEKI - WSKAŹNIKI							
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	3 814	3 807	3 813	3 799	3 633	3 598
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	2 975,6	3 021,4	3 084,4	2 944,9	3 134,0	3 244,2
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	153	142	140	142	115	112
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	16,1	16,1	14,6	13,1	12,5	15,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej

W Gminie Biskupiec ilość gospodarstw domowych ogółem korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego spada od roku 2016. Z poziomu 971 w 2016 roku do 717 w 2021 roku - spadek o prawie 27%. Zdecydowany spadek odnotowano w przypadku gospodarstw domowych poniżej kryterium dochodowego. W przypadku gospodarstw powyżej kryterium dochodowego liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej również spadła w latach 2020-2021 w stosunku do lat 2016-2019.

Tabela. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2016-2021

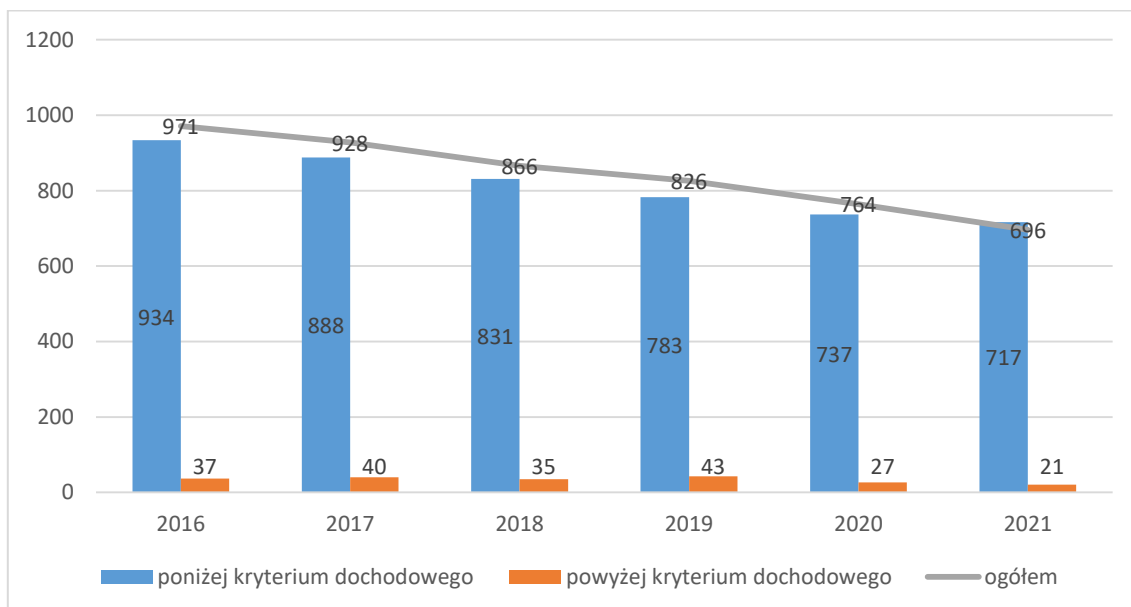
	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	gosp.	971	928	866	826	764	717
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	934	888	831	783	737	696
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	37	40	35	43	27	21

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Rysunek. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2016-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat zmniejsza się liczba korzystających ze świadczeń rodzinnych. Liczba ta spadła o blisko 30% w 2014 roku w stosunku do roku 2010. Spadek liczby rodzin przełożył się na spadek liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. W roku 2010 liczba ta wynosiła 2272 natomiast w 2014 spadła do wysokości 1615 (spadek o prawie 30%).

Tabela. Wybrane dane dotyczące świadczeń rodzinnych w latach 2016-2021

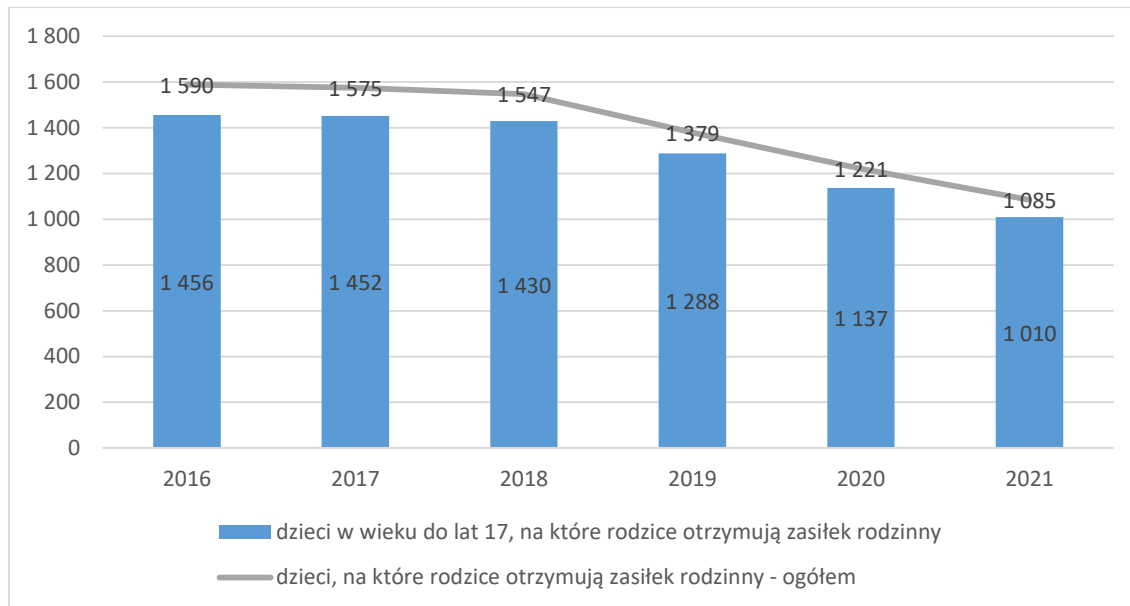
	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Korzystający ze świadczeń rodzinnych							
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	842	828	785	701	591	501
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1 590	1 575	1 547	1 379	1 221	1 085
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1 456	1 452	1 430	1 288	1 137	1 010
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	42,9	43,3	42,6	38,2	34,3	30,7
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem							
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	6 674	6 893	6 747	7 066	7 909	8 117
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	3 202	3 215	3 109	2 760	2 512	2 231
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	973	965	973	1 144	1 236	1 231

Źródło: Bank Danych Lokalnych

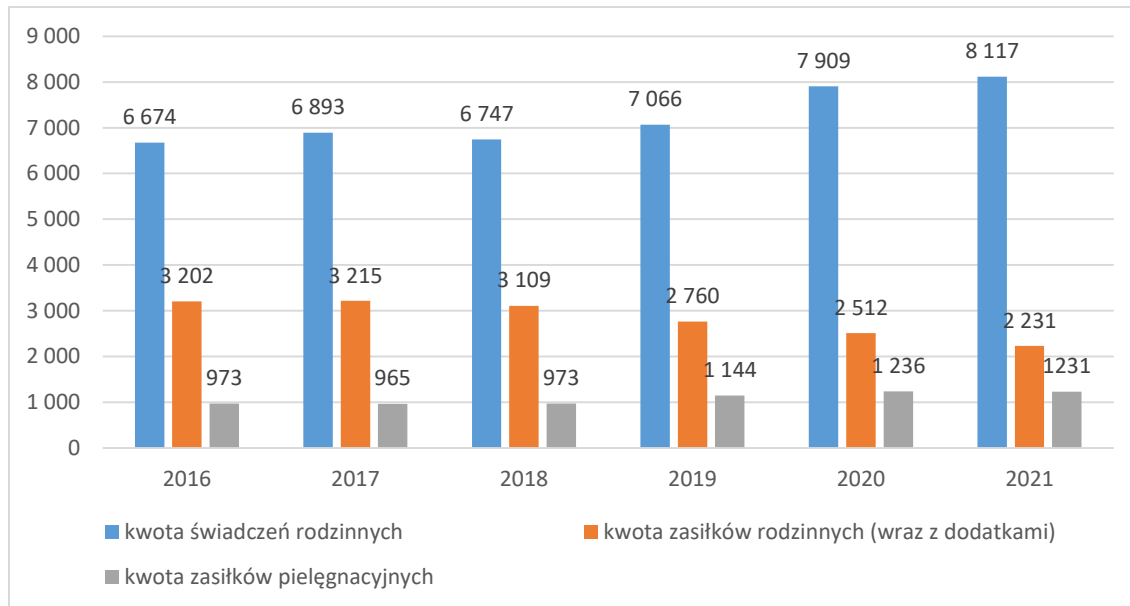
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Rysunek. Świadczenia rodzinne - dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Rysunek. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W Gminie Biskupiec w 2021 roku funkcjonowało ogółem 16 przychodni. W analizowanym okresie nastąpił spadek o 2 przychodnie. W roku 2021 podległe samorządowi terytorialnemu były 2 przychodnie. Liczba przychodni na 10 tys. ludności w roku 2021 wyniosła 9. W roku 2021 udzielono 170 198 porad lekarskich, co oznacza spadek względem roku 2016. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Przychodnie - ambulatoryjna opieka zdrowotna (STAN W DNIU 31 XII)

J.m.		2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRZYCHODNIE							
ogółem	ob.	18	18	16	16	16	16
praktyki lekarskie w miastach	--	3	3	4	4	3	3
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	9	9	8	8	9	9
PRZYCHODNIE PODLEGŁE SAMORZĄDOWI TERYTORIALNEMU							
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1	2	2	2
AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA - PORADY LEKARSKIE							
porady lekarskie ogółem	-	178 016	177 764	187 586	188 175	148 102	170 198

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.6.5 Możliwości budżetowe Gminy Biskupiec (przychody, struktura wydatków)

Dochody ogółem gminy w 2021 wzrosły o 51 880 766,93 zł w stosunku do roku 2016 r. Dochody własne gminy wzrosły natomiast o 37 840 908,15 zł w 2021 r. w porównaniu do roku 2016. Przyrost dochodów gminy nastąpił dzięki wzrostowi dochodów własnych, co jest zjawiskiem pozytywnym. Największy przyrost dochodów w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w 2019 r. o prawie 14% oraz w roku 2021 - również wzrost o prawie 14%. W latach 2016-2021 z roku na rok odnotowano wzrost dochodów. W tabeli poniżej zaprezentowano dane o dochodach gminy w latach 2016-2021.

Tabela. Dochody ogółem Gminy Biskupiec

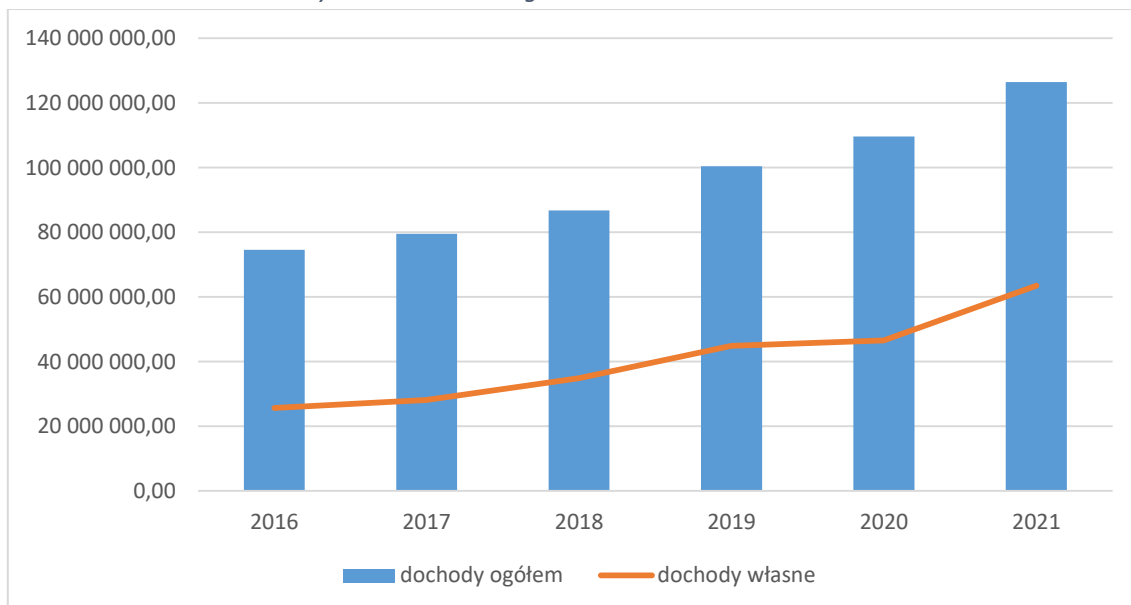
Jm		2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem	zł	74555,36	79575,85	86746,83	100408,00	109697,31	126436,13
dochody własne	zł	25674,17	28123,75	34875,79	44909,73	46562,24	63515,07
Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem	%	34,44	35,34	40,20	44,73	41,60	50,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy (Raporty o stanie Gminy) i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o stopniu samodzielności finansowej gmin. Wzrost wskaźnika oznacza zwiększenie możliwości finansowych gmin. W 2021 r. dochody własne stanowiły 50,23% dochodów ogółem. W roku 2016 dochody własne miały najmniejszy udział w dochodach budżetowych gminy - 34,44%.

Wykres. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie wyniósł w 2021 roku 6 991,99 zł, zaś dochód własny 3 512,42 zł, w porównaniu do roku poprzedniego dochody te wzrosły o odpowiednio o 13,87% (ogółem) i 27,22% (dochody własne). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Dochody na 1 mieszkańca

	Jm	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody ogółem/ mieszkaniec	zł	3 915,31	4 177,21	4 551,73	5 273,81	6 022,36	6 991,99
dochody własne/mieszkaniec	zł	1 348,29	1 476,31	1 829,98	2 358,83	2 556,26	3 512,42

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Biskupiec w ostatnich latach zrealizowała wiele projektów dofinansowanych ze środków z Unii Europejskiej. W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. Dochody, które gmina pozyskała na realizację programów i projektów unijnych wahały się w granicach 5% do 12% dochodów gminy w analizowanych latach.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
dochody razem	zł	302 267,04	8 531,06	3 436 561,14	12 926 818,53	3 702 834,22	6 577 530,18
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinans. progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	0,00	851,40	26 155,92	19 801,58	239 055,95	543 690,58
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	302 267,04	7 679,66	3 410 405,22	12 907 016,95	3 463 778,27	6 033 839,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki gminy w roku 2021 wzrosły o ponad 40% w stosunku do roku 2016r. Najwięcej wydatków gmina poniosła w 2021r. 121 773 986,58zł. W 2019r. najwięcej środków gmina przeznaczyła na wydatki inwestycyjne - 36 067 932,56. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela. Wydatki z budżetu ogółem

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
wydatki ogółem	zł	70.117.858,27	74.814.238,29	10.424 018,04	116.599.603,50	98.732.865,55	121.773.986,58
wydatki majątkowe ogółem	zł	6.532.319,79	6.375.978,28	32.013 647,49	36.067.932,56	9.596.676,53	27.321.885,99
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	6.532.319,79	6.375.978,28	27.905 647,49	33.840.932,56	9.596.676,53	23.321.885,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2021 wzrosły w stosunku do 2016r. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca.

Tabela. Wydatki na 1 mieszkańca

	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
wydatki ogółem/mieszkaniec	zł	3 682,27	3 927,26	5 584,22	6 124,25	5 420,42	6 734,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Ważnym wskaźnikiem służącym do oceny sytuacji finansowej gminy jest wynik budżetu operacyjnego. Od roku 2011 zgodnie z ustawą o finansach publicznych Rada Gminy nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące. Wynik budżetu operacyjnego gminy (nadwyżka operacyjna, deficyt operacyjny) ilustruje czy gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznacza to, iż wydatki te realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe gminy. Wykonywanie zadań bieżących przez gminę odbywa się w tym wypadku kosztem

sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Z kolei w sytuacji, gdy to dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących (nadwyżka operacyjna) oznacza to, iż gmina ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę wcześniejszego zadłużenia. Prawo finansów publicznych narzuca gminom obowiązek zrównoważenia budżetu w części operacyjnej jednocześnie dopuszczając możliwość finansowania tej części budżetu nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami (art. 242 ustawy o finansach publicznych). W poniższej tabeli przedstawiono wydatki i dochody gminy w latach 2017-2021.

Tabela. Wynik operacyjny

	J.m.	2017	2018	2019	2020	2021
dochody bieżące	zł	77.641.531,65	80.920.615,99	85.353.137,14	97.119.094,55	109.656.214,52
wydatki bieżące	zł	68.438.260,01	74.410.370,55	80.531.670,94	89.136.189,02	94.452.100,59
wynik operacyjny	zł	9.203.271,64	6.510.245,44	4.821.466,20	7.982.905,53	15.204.113,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując sytuację finansową Gminy Biskupiec w oparciu o wynik operacyjny należy stwierdzić, że gmina lata 2017-2021 zakończyła nadwyżką operacyjną. W 2021 r. nadwyżka budżetowa była największa i wynosiła 15 204 113,93zł.

Analiza stanu zadłużenia w okresie 2017-2021

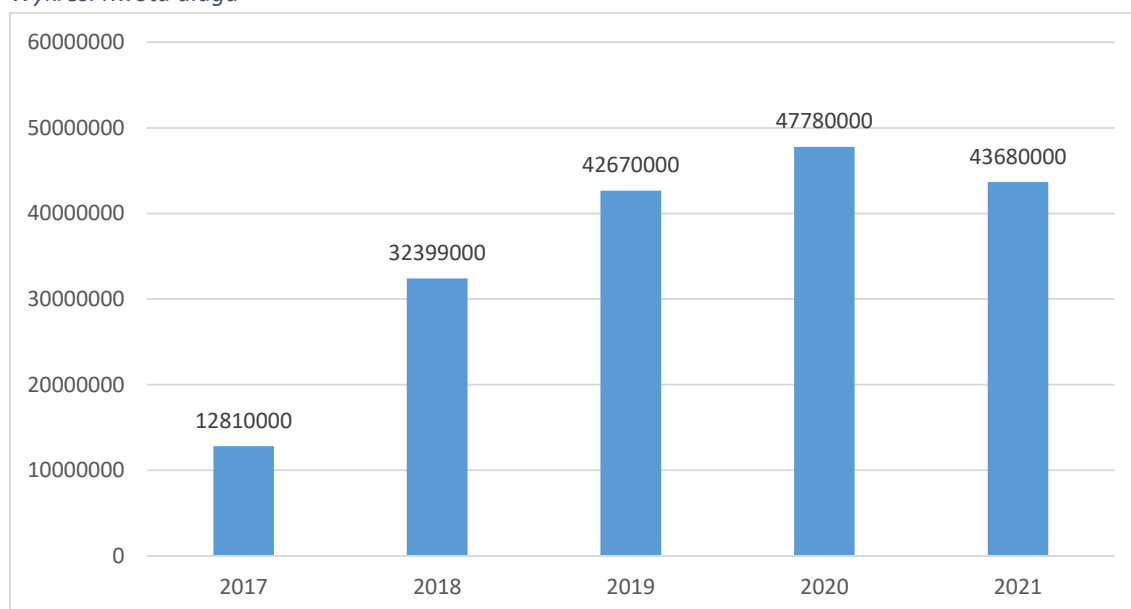
Zadłużenie gminy z tytułu kredytów na koniec 2021 roku wynosiło 43 680 000,00 zł i spadło o 4 100 000,00 zł w porównaniu do roku 2020. Wskaźnik zadłużenia informujący o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem wzrósł w roku 2021 r. do poziomu 34,55%.

Tabela. Wskaźnik zadłużenia

	J.m.	2017	2018	2019	2020	2021
Kwota długu	zł	12.810.000,00	32.399.000,00	42.670.000,00	47.780.000,00	43.680.000,00
Dochody ogółem	zł	79.575.852,49	86.746.832,35	100.407.998,52	109.697.309,38	126.436.128,89
Wskaźnik zadłużenia	%	16,10	37,35	42,50	43,56	34,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wykres. Kwota długu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W latach 2017-2021 wskaźnik obsługi zadłużenia kształtował się na różnych poziomach. Najniższy 16,10% odnotowano w 2017 roku. Wartość wskaźnika jest na bezpiecznym poziomie pozwalającym na planowanie nowych działań.

Tabela. Wskaźnik obsługi długu

	J.m.	2017	2018	2019	2020	2021
Raty + odsetki	zł	2.972.961,53	2.060.120,76	4.200.470,97	4.542.881,80	4.622.589,79
Dochody ogółem	zł	79.575.852,49	86.746.832,35	100.407.998,52	109.697.309,38	126.436.128,89
Wskaźnik obsługi zadłużenia	%	3,74	2,37	4,18	4,14	3,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Możliwości obsługi zadłużenia przez gminę w latach 2017-2021 przedstawiają się następująco:

1. W roku 2017 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 2.972.961,53 zł, co stanowi 3,74% wykonanych w 2010 r. dochodów.
2. W roku 2018 wskaźnik obsługi długu wyniósł 2,37%, przy kwocie spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu 2.060.120,76zł.
3. W roku 2019 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 4.200.470,97zł co stanowi 4,18% wykonanych w 2019 r. dochodów.
4. W roku 2020 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 4.542.881,80 zł, co stanowi 4,14% planowanych na 2020 r. dochodów.
5. W 2021 r. łączna kwota spłaconych rat kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 4.622.589,79 zł, co stanowi 3,66% wykonanych w 2021 r. dochodów.

Analizując okres 2017-2021 można zauważyć polepszającą się sytuację finansową gminy związaną ze zmniejszającą się kwotą długu publicznego. Kondycja finansowa gminy umożliwia zatem realizację nowych zadań. Wartość wskaźników zadłużenia oraz obsługi zadłużenia wskazują na bezpieczne zarządzania środkami publicznymi oraz umożliwiają zaciąganie nowych zobowiązań.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków. Wolne środki stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi (tzw. wolne środki brutto). Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte.

Tabela. Wskaźnik pokrycia obsługi długu pierwszego stopnia

Wyszczególnienie	J.m.	2017	2018	2019	2020	2021
Wolne środki	zł	8.709.334,59	8.562.577,11	2.657.556,75	15.443.618,24	12.145.081,67
Raty + odsetki	zł	2.972.961,53	2.060.120,76	4.200.470,97	4.542.881,80	4.622.589,79
Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia	-	0,34	0,24	1,58	0,29	0,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

IV SWOT

Analiza SWOT rozumiana jako S (Strengths) - mocne strony, W (Weaknesses) - słabe strony, O (Opportunities) - szanse, T (Threats) - zagrożenia jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju.

Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Mocne strony

- Dobre położenie komunikacyjne (drogowe, kolejowe);
- Bliskie położenie (45 km) od regionalnego portu lotniczego w Szymanach k. Szczytna;
- Bliskość dużego ośrodka wzrostu jakim jest Olsztyn - dojazd do stolicy województwa warmińsko-mazurskiego zajmuje ok. 30 minut;
- Atrakcyjna oferta inwestycyjna dla przemysłu i usług (W-MSSE, pełne uzbrojenie terenów inwestycyjnych);
- Inkubator Przedsiębiorczości w Biskupcu;
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych;
- Wzrost dochodów Gminy
- Bogate i czyste środowisko przyrodnicze;
- Dobra jakość wód podziemnych;
- Położenie wśród lasów i jezior;
- Wytyczone szlaki i trasy rowerowe;
- Duże zasoby ludzkie do wykorzystania przez potencjalnych inwestorów;
- Bogactwo kulturowe i etniczne - Warmia;
- Członkostwo w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Miast Cittaslow;
- Wysokie nasycenie organizacjami społecznymi oraz wysoka aktywność części organizacji;

Słabe strony

- Spadek liczby mieszkańców ogółem
- Płytki rynek pracy o niekorzystnej strukturze branżowej;
- Mała liczba innowacyjnych przedsiębiorstw oraz mała świadomość i wiedza przedsiębiorców w tym temacie;
- Mała liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego;
- Niskie dochody mieszkańców gminy;
- Zły stan dróg powiatowych i gminnych;
- Niewykorzystana sieć kolei;
- Niezadawalająca dostępność komunikacji publicznej na obszarach wiejskich;
- Niedostateczny stan infrastruktury techniczno-środowiskowej;
- Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie budownictwa komunalnego;
- Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej;

- Niedostateczna oferta produktów lokalnych,
- Niedostateczny poziom wykształcenia społeczeństwa;
- Odpływ wykształconej kadry-atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży;
- Długotrwałe bezrobocie;
- Słabe więzi społeczne;
- Niewystarczające działania marketingowe gminy;
- Niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych;
- Niekorzystna struktura paliw w systemach grzewczych;
- Niewielkie wykorzystanie OZE

Szanse

- Położenie gminy-strategiczna lokalizacja przy wschodniej granicy Unii Europejskiej sprawia, że gmina może stanowić doskonałą bazę dla potencjalnych przedsiębiorców chcących nawiązać współpracę lub już współpracujących z rynkami państw wschodnich;
- Położenie gminy na skrzyżowaniu ważnych dróg krajowych i międzynarodowej;
- Wzrost zainteresowania kapitału zagranicznego lokowaniem inwestycji w sektorach należących do inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur;
- Rozwój gospodarczy związany z powstawaniem na terenach gminy nowych przedsiębiorstw
- Dobre uwarunkowania środowiskowo-przyrodnicze: nie ma tu przemysłu ciężkiego generującego zanieczyszczenia, są za to lasy, jeziora i rzeki. Wszystko to umożliwia życie w harmonii z przyrodą, rozwój turystyki, ekologiczny wypoczynek i aktywną rekreację;
- Zwiększenie atrakcyjności miasta pod względem oferty miejsc zamieszkania
- Turystyczna funkcja województwa warmińsko-mazurskiego;
- Wykorzystanie atutów do rozwoju turystyki;
- Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku;
- Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej;
- Gmina może stać się ośrodkiem turystycznym - hotele, pensjonaty, agroturystyka, lokale gastronomiczne, instytucje obsługi ruchu turystycznego;
- Promocja gospodarcza regionu;
- Promocja gospodarcza, turystyczna gminy;

Zagrożenia

- Prognozy demograficzne zwiastujące znaczący spadek liczby ludności
- Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym
- Osłabienie ogólnej koniunktury gospodarczej na skutek kryzysu ekonomicznego, w tym wzrost bezrobocia, w Polsce i UE;
- Niewystarczająca subwencja oświatowa;
- Niewystarczające środki na rosnące zadania samorządów w obszarze polityki społecznej;
- Rosnąca konkurencja ze strony innych samorządów;
- Nadmierna centralizacja w rozdysponowywaniu środków finansowych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- Brak stabilnej polityki rządu wspierającej sektor MŚP;

Źródło: opracowanie własne

V Obszary strategicznej interwencji

Obszary strategicznej interwencji (OSI) to obszary, które wymagają szczególnego wsparcia i interwencji, ze względu na ich potrzeby, pełnione funkcje i problemy z którymi się borykają. Ukierunkowanie działań w stronę takich obszarów, ma na celu aktywowanie endogenicznych potencjałów rozwojowych i zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między obszarami.

W strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”¹² OSI wyróżniono poprzez integrację dwóch podejść - regionalnego i krajowego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięg i odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Bazując na tym podejściu, jako OSI traktowane są obszary funkcjonalne Olsztyna, Elbląga i Ełku, a także obszar funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich i strefa oddziaływania Kanału Elbląskiego. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.

W Strategii wskazano następujące OSI:

1. OSI Tygrys warmińsko-mazurski;
2. OSI MOF Olsztyna;
3. OSI MOF Elbląga;
4. OSI MOF Ełku;
5. OSI OF Wielkie Jeziora Mazurskie;
6. OSI Niebieski Zachód;
7. OSI Miasta CITTASLOW;
8. OSI EGO;
9. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
10. OSI Obszary marginalizacji.

Gmina Biskupiec zakwalifikowana została do następujących obszarów:

1. OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Obszar wskazany w Strategii z 2013 roku na podstawie położenia ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 i nr 16.

Efekty interwencji dla OSI Tygrys warmińsko-mazurski:

1. Rdzeń kompetencyjny regionu (3 główne ośrodki miejskie województwa)
2. Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region
3. Rozwój inteligentnych specjalizacji
4. Przygotowanie najlepszych terenów inwestycyjnych
5. Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej
6. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części

¹² Na podstawie: *Warmińsko-Mazurskie 2030, Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, s. 55-56.

2. OSI Miasta CITTASLOW

OSI Miasta CITTASLOW w porównaniu z innymi OSI charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spótek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.

Efekty interwencji dla OSI Miasta CITTASLOW:

1. Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy
2. Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców
3. Rozwinięta e-administracja
4. Rozwinięte nowoczesne usługi w obszarze srebrnej ekonomii
5. Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna
6. Rozwinięta przedsiębiorczość kreatywnie wykorzystująca dziedzictwo gospodarcze wielokulturowej społeczności regionu
7. Korzystne warunki dla włączenia społecznego
8. Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy
9. Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek
10. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego

VI Wizja i misja rozwoju Gminy Biskupiec

Wizja i misja w świetle przepisów stanowią nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W przedmiotowym dokumencie ich zapisy są wprowadzeniem do poziomu planów strategicznych i operacyjnych. Poniżej zaprezentowano misję rozwoju miasta, stanowiącą cel nadrzędny stawiany przed samorządem Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030.

Misja Gminy Biskupiec

Misją Gminy Biskupiec jest zapewnienie wysokiej jakości warunków życia w gminie i mieście Biskupiec. Będzie to możliwe dzięki rozwijaniu infrastruktury technicznej, poszerzeniu katalogu usług społecznych oraz wzmacnianiu funkcji społeczno-gospodarczych wraz z kompleksowym zagospodarowaniem przestrzeni publicznych.

Posiadane zasoby powinny zostać wykorzystane w tworzeniu oferty i warunków do rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji.

Wizja w ramach Strategii Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 stanowi cel całkowicie nadrzędny w stosunku do całej struktury celów strategicznych. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych czy biznesowych. Wizja Gminy Biskupiec ma jednoczyć wokół zawartych w niej idei. Na wizję składa się sekwencja kluczowych aspiracji rozwojowych, które są wyartykułowane poniżej w dwóch ujęciach.

Wizja rozwoju Gminy Biskupiec

Gmina Biskupiec stanowi dobre miejsce do życia – dobrze skomunikowane, rozwinięte gospodarczo i infrastrukturalnie z bogatą ofertą usług publicznych.

Mieszkańcy Gminy są aktywni i zaangażowani w proces jej rozwoju. Gmina Biskupiec rozwija się w sposób zrównoważony z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego i konsekwentną adaptacją do zmian klimatu.

Biskupiec jest gminą o rozpoznawalnej marce turystycznej, wykorzystującą swój potencjał przyrodniczy i historyczny oraz położenie na Warmii.

Wizja Gminy Biskupiec, to wizja pozytywnej zmiany. Jej nadrzędnym elementem jest zadowolenie mieszkańców. Osiągnięcie szczęścia, o którym traktuje wizja jest wprost związane z ustawicznym poprawianiem jakości życia, efektywnym korzystaniem z posiadanych zasobów i produktów oraz realizacją inwestycji odpowiadających na zgłaszane przez mieszkańców potrzeby. Mimo, że wizja w swej lapidarności odnosi się do mało mierzalnego elementu jakim jest szczęście zakłada się,

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

że implementacja strategii znajdzie swoje przełożenie w poczuciu satysfakcji i zadowolenia mieszkańców z zamieszkiwania Gminy Biskupiec.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 jako dokument strategiczno-operacyjny to opracowanie ambitne, a zarazem realistyczne. Z punktu widzenia brzmienia wizji należy podkreślić, że jest ona zredagowanym oczekiwaniem środowisk uczestniczących w warsztatach strategicznych. Ponadto określenie wizji zbieżnej z głosem społecznym jest empirycznym dowodem zastosowania modelu partycypacyjno-eksperckiego w procesie budowania dokumentu.

VII Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym to obligatoryjny element strategii rozwoju gminy.

Obszar społeczny, tematyka społeczna odwołuje się kompleksowo do usług publicznych oraz sektorowych polityk kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców takich jak seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami czy też środowiska zagrożone marginalizacją. Ponadto obszar społeczny to również mieszkalnictwo oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej oraz turystycznej. Warto podkreślić, że inicjatywy mające na celu wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego.

Obszar gospodarczy koncentruje się na tworzeniu warunków do rozwoju gospodarczego poprzez stymulowanie przedsiębiorczości, przygotowywanie terenów inwestycyjnych oraz działania marketingowe. Ze względu na fakt, że realny wpływ na gospodarkę koncentruje się głównie na budowaniu klimatu proinwestycyjnego, ważne są działania o charakterze promocyjnym. Warto podkreślić, że interwencja w obrębie gospodarki jest ukierunkowana również na sprawność administracyjną oraz budowanie pozycji i statusu miasta jako ośrodka gospodarczego posiadającego istotny potencjał instytucjonalny.

Obszar przestrzenny interwencji odnosi się głównie do zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i narzędzi bezpośrednio z nim związanych. Wątek przestrzeni jest istotny jako budujący ramy dla rozwijania funkcji centrotwórczych i symbolicznych miasta. Dodatkowo tematyka przestrzenna obejmuje swoim zakresem zagadnienia klimatyczne, infrastrukturalne oraz rewitalizacyjne, przez co stanowi kluczowy wycinek planowanych działań inwestycyjnych jako dziedzina najbardziej kosztochłonna dla samorządu.

Na potrzeby zbudowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano trzy cele strategiczne. Zaprezentowane cele strategiczne z jednej strony budują ramy dla logiki zaplanowanej strategii rozwoju, a z drugiej są przyczynkiem do rozpoczęcia wdrażania tematycznego scenariusza rozwoju. Każdy z celów został przypisany do konkretnego, odpowiedniego wymiaru interwencji.

Wymiar społeczny	Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2.	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Wymiar przestrzenny	Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

VIII. Cele strategiczne i kierunki działań

Rozdział przedstawia poziom operacyjny strategii, który bazuje na wyznaczeniu kierunków działań w oparciu o zdiagnozowane deficyty, problemy, wyzwania, a także szanse i potencjały oraz wskazaniu zakresu interwencji i rodzajów przedsięwzięć, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zaplanowanych celów strategicznych.

Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Kierunek działania 1.1.	Opieka i edukacja dzieci i młodzieży
<ul style="list-style-type: none">– Rozbudowa infrastruktury i poszerzenie oferty żłobkowej– Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego– Dostosowanie oferty szkół do potrzeb lokalnego rynku pracy– Podnoszenie jakości kształcenia na każdym poziomie nauczania– Zwiększenie atrakcyjności nauczania poprzez unowocześnienie stosowanych metod dydaktycznych– Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu– Wzmacnianie kompetencji cyfrowych wśród uczniów i kadr nauczycielskich– Modernizacja i doposażanie placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych– Stopniowe wprowadzanie młodzieży na rynek pracy i prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego– Rozwój oferty zajęć dodatkowych, kół zainteresowań, warsztatów dla dzieci i młodzieży, w j.m.ch i instytucjach wspierających dzieci/młodzież/rodzinę– Wsparcie uczniów ze szczególnymi potrzebami oraz uczniów szczególnie uzdolnionych– Rozwijanie kreatywnego potencjału uczniów, nauczycieli i innych specjalistów podejmujących działania w sferze edukacyjno-opiekuńczo-wychowawczej– Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom cywilizacyjnym zagrażającym zwłaszcza dzieciom i młodzieży– Wspieranie współdziałania i podejmowania wspólnych inicjatyw przez placówki oświatowe, wychowawcze z jednostkami pomocy społecznej i opieki zdrowotnej– Wspieranie działań na rzecz wzmocnienia kompetencji społecznych, w szczególności np. liderów społecznych– Promocja wolontariatu	

Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Kierunek działania 1.2.	Wysokiej jakości usługi społeczne
<ul style="list-style-type: none">– Zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz dorosłym mieszkańcom różnych form wsparcia psychologicznego– Poprawa dostępu do usług podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej– Deinstytucjonalizacja usług społecznych– Wsparcie rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami– Rozwój opieki wychnieniowej– Rozwój usług opieki rehabilitacyjnej– Wsparcie działalności placówek opieki społecznej,– Promocja aktywności fizycznej i działania z zakresu profilaktyki zdrowia– Wspieranie działalności na rzecz profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży– Kształtowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych– Rozwój infrastruktury i realizacja działań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych	

Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Kierunek działania 1.3.	Wzmacnianie poziomu kapitału społecznego
<ul style="list-style-type: none">– Wspieranie oddolnych inicjatyw i aktywności społecznej mieszkańców– Zwiększenie poziomu partycypacji i udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych– Promocja i zachęcanie mieszkańców do udziału w Budżecie Obywatelskim– Wsparcie funkcjonowania organizacji pozarządowych– Aktywizacja i integracja mieszkańców wraz z przeciwdziałaniem marginalizacji społecznej– Budowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców– Działania na rzecz integracji cudzoziemców– Promocja i zachęcanie mieszkańców do pozostania i osiedlenia się w mieście, poprzez wprowadzenie np. Karty Mieszkańca	

Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Kierunek działania 1.4.	Atrakcyjna i zróżnicowana oferta czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców
<ul style="list-style-type: none">– Zagospodarowanie terenów publicznych (skateparku i pumptrack) oraz budowa toru kolarskiego– Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych integrujących społeczność i wzmacniających poczucie tożsamości lokalnej– Rozwijanie oferty świetlic dla dzieci i młodzieży– Prowadzenie zajęć aktywizujących dla dzieci, młodzieży i dorosłych w świetlicach– Organizacja wydarzeń artystycznych, wystaw i imprez promujących działalność lokalnych twórców– Rozwijanie terenów zielonych jako przestrzeni do spędzania czasu wolnego– Wsparcie funkcjonowania i rozwój działalności placówek kulturalnych i muzealnych– Rozwój polityki senioralnej– Rozwój polityki młodzieżowej– Wspieranie aktywności społecznej i rekreacyjnej mieszkańców przy wykorzystaniu potencjału rzek i jezior	

Cel strategiczny 1.	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Kierunek działania 1.5.	Efektywny i skuteczny samorząd lokalny
<ul style="list-style-type: none">– Rozwój e-usług– Rozwój kompetencji i jakości usług JST– Poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu– Prowadzenie działań na rzecz wzmacniania kompetencji cyfrowych wśród pracowników administracji– Wdrażanie koncepcji „Smart City” i „Smart Village”– Poprawa struktury zarządzania i specjalizacja spółek/podmiotów i jednostek organizacyjnych– Budowa alternatywnej sieci komunikacji między jednostkami miejskimi	

Cel strategiczny 2.	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Kierunek działania 2.1.	Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości
<ul style="list-style-type: none">– Prowadzenie działań z zakresu adaptacji do warunków na rynku pracy– Wsparcie funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy– Rozwój oferty Biskupieckiego Inkubatora Przedsiębiorczości– Integracja i reintegracja zawodowa oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców– Organizacja zajęć podnoszących kompetencje dla osób bezrobotnych– Wzmacnianie postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców oraz wsparcie lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej i liderów– Wzmacnianie oferty edukacyjnej w obszarze przedsiębiorczości dla uczniów– Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców– Uzbrojenie potencjalnych terenów inwestycyjnych– Tworzenie i promocja terenów inwestycyjnych– Zwiększenie poziomu współpracy między szkołami a podmiotami gospodarczymi działającymi w mieście– Wspieranie i promowanie mikroprzedsiębiorczości– Wsparcie lokalnych twórców i artystów, w celu rozwoju na szerszą skalę rzemiosła– Prowadzenie działań promujących telepracę, jako opcji na zatrzymanie odpływu młodych i zdolnych mieszkańców	

Cel strategiczny 2.	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Kierunek działania 2.2.	Rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej
<ul style="list-style-type: none">– Zagospodarowanie terenów publicznych (skateparku i pumptrack) oraz budowa toru kolarskiego– Wykorzystanie zasobów naturalnych, przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki– Rozwój gospodarki turystycznej i przemysłu turystycznego– Opracowanie dokumentu strategicznego z zakresu turystyki– Kompleksowa rozbudowa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego– Rozbudowa infrastruktury okołoturystycznej– Promocja turystyki aktywnej– Wsparcie gospodarstw agroturystycznych w rozwoju bazy noclegowej i promocji– Współpraca z Powiatem Olsztyńskim w zakresie Projektu Gospodarczego Święta Warmia– Promocja i oznakowanie szlaków pieszych, rowerowych, kajakowych, konnych	

Cel strategiczny 2.	Wykorzystanie naturalnych potencjałów gospodarczych i aktywności ekonomicznej mieszkańców
Kierunek działania 2.3.	Budowanie marki Gminy Biskupiec
<ul style="list-style-type: none">– Budowa marki w oparciu o promocję lokalnych produktów– Wzmacnianie rozpoznawalności gminy w regionie i w kraju, wykorzystując dziedzictwo kulturowe– Współpraca z Powiatem Olsztyńskim w zakresie Projektu Gospodarczego Święta Warmia– Zachowanie tradycji, zwyczajów regionalnych oraz ich promocja– Promocja lokalnej twórczości rzemieślniczej– Stworzenie i promowanie produktów turystycznych– Organizacja ponadlokalnych wydarzeń promocyjnych, związanych z lokalnymi produktami i tradycjami	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.1.	Poprawa dostępności komunikacyjnej wraz z rozwojem infrastruktury drogowej
<ul style="list-style-type: none">– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Olsztyńskim– Budowa i remonty chodników– Działania lobbujące na rzecz budowy obwodnicy Biskupca– Budowę ciągów pieszo-jezdnych w centrum Biskupca umożliwiającą bezpieczną i komfortową jazdę rowerem oraz bezpieczne przemieszczanie się pieszych– Stworzenie kompleksowej sieci dróg i ścieżek rowerowych– Promocja niskoemisyjnych i zeroemisyjnych środków transportu, w tym szczególnie transportu publicznego– Rozwój transportu intermodalnego i tworzenie centrów przesiadkowych– Montaż i wymiana lamp oświetleniowych na energooszczędne typu LED– Zakup mobilnego sprzętu elektrycznego (m.in. rowery elektryczne)	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.2.	Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska
<ul style="list-style-type: none">– Wykonanie zbiornika retencyjnego przy ulicy Mickiewicza w Biskupcu wspomagającego oczyszczanie wód dopływających do jeziora Kraks– Przebudowę koryta rzeki Dymier wraz z urządzeniami inżynierskimi dopływającej do jeziora Krak– Rekultywacja jezior na terenie Gminy– Racjonalne gospodarowanie wodami i budowa obiektów retencyjnych– Budowa zielono-niebieskiej infrastruktury– Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła i modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych– Wymiana systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne– Prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza– Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii– Zakup taboru niskoemisyjnego– Wdrażanie koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego– Zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami– Ochrona środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności– Bieżąca pielęgnacja, ochrona oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody– Promocja postaw proekologicznych– Zwiększenie efektywności systemu informowania i ostrzegania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu– Prowadzenie działań edukacyjnych dla mieszkańców z zakresu ochrony środowiska	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.3.	Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej
<ul style="list-style-type: none">– Przebudowa oczyszczalni ścieków na terenie miasta i gminy Biskupiec– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej– Wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej– Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej– Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych– Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej– Termomodernizacja budynków mieszkalnych– Rozwój budownictwa mieszkaniowego– Wsparcie funkcjonowania budownictwa społecznego– Modernizacja i wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	

Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Kierunek działania 3.4.	Zagospodarowanie, odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych
<ul style="list-style-type: none">– Rewitalizację budynku Wieży Ciśnień, zagospodarowanie terenu wokół wieży wraz z infrastrukturą towarzyszącą– Rewitalizację ulic oraz budowę ciągów pieszo-jezdnych w centrum Biskupca (w tym mała architektura, tablice informacyjne, oświetlenie, oznakowanie)– Dopuszczenie przestrzeni publicznych w obiekty małej architektury– Kontynuacja rewitalizacji Biskupca– Poprawa estetyki przestrzeni publicznych– Budowa monitoringu na terenie miasta– Poprawa bezpieczeństwa w mieście– Bieżące utrzymanie, rewitalizacja i rozbudowa terenów zieleni– Dostosowanie przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami i likwidacja barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych– Tworzenie i udostępnianie map oraz danych dotyczących zagospodarowania przestrzennego– Przeciwdziałanie skutkom niekontrolowanej suburbanizacji w sferze środowiskowej, społecznej i ekonomicznej, w tym również w aspekcie ładu przestrzennego,– Zagospodarowanie przestrzeni publicznych zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

IX Gmina Biskupiec 2030 - schemat strategiczny

<p>Misja czyli cel nadrzędny działań samorządu</p>	<p><i>Misją Gminy Biskupiec jest zapewnienie wysokiej jakości warunków życia w gminie i mieście Biskupiec. Będzie to możliwe dzięki rozwijaniu infrastruktury technicznej, poszerzeniu katalogu usług społecznych oraz wzmocnieniu funkcji społeczno-gospodarczych wraz z kompleksowym zagospodarowaniem przestrzeni publicznych.</i></p> <p><i>Posiadane zasoby powinny zostać wykorzystane w tworzeniu oferty i warunków do rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i rekreacji.</i></p>		
<p>Wizja rozwoju</p>	<p><i>Gmina Biskupiec stanowi dobre miejsce do życia – dobrze skomunikowane, rozwinięte gospodarczo i infrastrukturalnie z bogatą ofertą usług publicznych.</i></p> <p><i>Mieszkańcy Gminy są aktywni i zaangażowani w proces jej rozwoju. Gmina Biskupiec rozwija się w sposób zrównoważony z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego i konsekwentną adaptacją do zmian klimatu.</i></p> <p><i>Biskupiec jest gminą o rozpoznawalnej marce turystycznej, wykorzystującą swój potencjał przyrodniczy i historyczny oraz położenie na Warmii.</i></p>		
<p>Obszary interwencji (obligatoryjne wymiary)</p>	<p>Wymiar społeczny</p>	<p>Wymiar gospodarczy</p>	<p>Wymiar przestrzenny</p>
<p>Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym</p>	<p>Cel strategiczny 1. Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia</p>	<p>Cel strategiczny 2. Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec</p>	<p>Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu</p>
<p>Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych</p>	<p>1.1. Opieka i edukacja dzieci i młodzieży</p>	<p>2.1. Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości</p>	<p>3.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej wraz z rozwojem infrastruktury drogowej</p>
	<p>1.2. Wysokiej jakości usługi społeczne</p>	<p>2.2. Rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej</p>	<p>3.2. Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska</p>
	<p>1.3. Wzmocnianie poziomu kapitału społecznego</p>	<p>2.3. Budowanie marki Gminy Biskupiec</p>	<p>3.3. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej</p>
	<p>1.4. Atrakcyjna i zróżnicowana oferta czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców</p>		<p>3.4. Zagospodarowanie, odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych</p>
	<p>1.5. Efektywny i skuteczny samorząd lokalny</p>		
<p>Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa „Warmińsko-Mazurskie</p>	<p>W strategii rozwoju województwa „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, Gmina Biskupiec określona została jako:</p>		<p>Szczegóły opisano w rozdziale V Obszary strategicznej interwencji, Ujęcie regionalne</p>

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec

2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”	- <i>OSI Obszary marginalizacji</i>	
	- <i>OSI Miasta Cittaslow.</i>	

X Spójność planistyczna dokumentu Strategii

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 została poddana analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Przedmiotowe opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w dokumentach przedstawionych w dalszej części niniejszego rozdziału wraz z powiązaniem celów rozwojowych Strategii z konkretnymi zapisami widniejącymi w analizowanych dokumentach.

Europejski Zielony Ład

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu. Celem głównym jest osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej do 2050r. Pierwszym ważnym krokiem na drodze do osiągnięcia tego ambitnego celu będzie zmniejszenie emisji o 55 proc. do 2030r.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030- Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Działanie I	Zapewnienie zrównoważonego transportu dla wszystkich	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie II	Przewodzenie trzeciej rewolucji przemysłowej	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Działanie III	Ekologizacja naszego systemu energetycznego	Cel strategiczny 3	Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie IV	Renowacja budynków z myślą o bardziej ekologicznym stylu życia	Cel strategiczny 3	Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie V	Działanie w zgodzie z przyrodą w celu ochrony naszej planety i zdrowia	Cel strategiczny 3	Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie VI	Pobudzenie globalnych działań w dziedzinie klimatu	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 3	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

Zrównoważona Europa 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami *Strategii Zrównoważona Europa 2030*. Cele strategiczne 1, 2 i 3 są zgodne z priorytetem *Strategii Europa 2020* jakim jest wzrost zrównoważony: wspieranie efektywnej, korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030- Strategia Europa 2030

Strategia Europa 2030		Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Priorytet I	Wzrost inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - wzrost tworzący wysoką wartość dodaną, wymaga znacznych nakładów na B+R oraz stosowania mechanizmów, które sprzyjają szybkiej transmisji wiedzy teoretycznej do praktyki gospodarczej.	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Priorytet II	wzrost zrównoważony: wspieranie efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Priorytet III	rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 2	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec

Źródło: opracowanie własne

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami *Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030*. Celem strategii jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030- Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Działanie I	Utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie II	Rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 3	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Działanie III	Wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Działanie IV	Wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z założeniami *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cele 2 i 3) z celem 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030- *Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030		Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Cel I	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu
Cel II	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
		Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel III	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia

Źródło: opracowanie własne

Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Celem głównym Strategii województwa jest: **spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy** przy czym:

- spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- spójność przestrzenna to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Wszystkie cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 wpisują się w cele *Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 - Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Cel strategiczny I	Kompetencje przyszłości	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
		Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel strategiczny II	Cel strategiczny: Inteligentna produktywność	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel strategiczny III	Cel strategiczny: Kreatywna aktywność	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
		Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel strategiczny IV	Cel strategiczny: Mocne fundamenty	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
		Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z celem głównym oraz kierunkami strategicznymi opisanymi w Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. Misja strategii: Rozwijamy silną pozycję turystyczną regionu Warmii i Mazur na mapie Polski i Europy Środkowej, rozwijając konkurencyjną ofertę produktów oraz wpływając na wysoką jakość i kreatywność kadr sektora.

Celem główny został sformułowany następująco: Turystyka staje się wiodącą, synergiczną dziedziną gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego, wywierając pozytywny wpływ na rozwój wielu innych sektorów gospodarki regionu.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 - Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Kierunek strategiczny	Synergia kultury i turystyki	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Kierunek strategiczny	Kreatywność w turystyce	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Kierunek strategiczny	Turystyka inteligentna	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Kierunek strategiczny	Eko Trendy w turystyce	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec

Źródło: opracowanie własne

Miasta dobrego życia 2030; Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

Kluczowe założenia zawarte w Strategii są zgodne z zapisami *Miasta dobrego życia 2030 Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego*. Cele strategiczne 1, 2 i 3 są zgodne z celami strategicznymi dokumentu *Miasta dobrego życia 2030 Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego* oraz celem głównym: Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania roli sieci Cittaslow w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. W ogólnym założeniu realizacja celu pozwoli na stworzenie takich warunków życia, które wzmocnią pozycję miast sieci Cittaslow w zakresie konkurencyjności nie tylko o mieszkańców, ale także przedsiębiorców i turystów. Jakość życia ma być kluczową przewagą miast CITTA względem dużych aglomeracji. Cel główny Programu realizowany będzie przez 5 celów operacyjnych

Tabela. Powiązanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 - Miasta dobrego życia 2030 Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

Miasta dobrego życia 2030 Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego		Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030	
Cel operacyjny A	Integracja i mobilizacja zasobów	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
Cel operacyjny B	Promocja i ekspansja współpracy	Cel strategiczny 2	Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel operacyjny C	Wysokiej jakości nowoczesne usługi	Cel strategiczny 1	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia
		Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Cel operacyjny D	Aktywna gospodarka	Cel strategiczny 1 Cel strategiczny 2	Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec
Cel operacyjny E	Wysokiej jakości przestrzeń	Cel strategiczny 3	Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu

Źródło: opracowanie własne

XI Część wdrożeniowa

Zarządzanie strategią

System realizacji strategii zgodnie ze znowelizowanymi przepisami jest obowiązkowym elementem strategii. Aby strategia była skutecznym narzędziem zarządzania powinna być skutecznie i efektywnie wdrażana i realizowana. Określenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację założeń strategii oraz przypisanie każdemu z nich konkretnych zadań do wykonania, a także wskazanie sposobów monitorowania realizacji strategii i wytycznych do sporządzenia dokumentów wykonawczych, stanowi instrukcję postępowania w zakresie rozwoju lokalnej społeczności. System zarządzania strategią to inaczej określenie sposobu organizacji procesów wdrażających strategię, opiera się na trzech głównych elementach, a zależności między nimi przedstawiono poniżej:

System wdrażania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030* obejmuje szereg procesów niezbędnych do jego realizacji oraz podmioty i jednostki, które będą zaangażowane w ich implementację. Procesy wdrażania i zakres odpowiedzialności zaprezentowano poniżej:

- Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii - Burmistrz, eksperci zewnętrzni, Rada Miejska, organizacje społeczne, mieszkańcy
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii - Burmistrz, Rada Miejska,
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletnim Planie Finansowym - Skarbnik, Burmistrz, Rada Miejska,
- Przygotowanie projektów od strony technicznej - Urząd Miejski i jednostki organizacyjne
- Przygotowanie wniosków o dofinansowanie - Urząd Miejski, jednostki podległe
- Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego - Urząd Miejski
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty - Burmistrz, Urząd Miejski
- Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych - Urząd Miejski, Burmistrz, Rada Miejska, dyrektorzy jednostek podległych

Ponadto w procesie wdrażania Strategii w zależności od typu projektu, będą również uczestniczyć inne jednostki lub organy - spółki komunalne lub jednostki organizacyjne.

Monitoring i ewaluacja

Skuteczne wdrażanie zapisów strategii jest możliwe, gdy dysponujemy wiedzą na temat stopnia realizacji i postępów w realizacji wskazanych w dokumencie działań, dzięki tej wiedzy możemy reagować na pojawiające się problemy i poprawić efektywność strategii poprzez jej modyfikację i aktualizację zapisów. W przypadku *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030*, planuje się następującą procedurę monitorowania. Przegląd Strategii będzie prowadzony przez cały okres jej obowiązywania, przynajmniej raz w roku. Wynikiem przeprowadzonego przeglądu będzie sprawozdanie zawierające informacje na temat zaawansowania poszczególnych zadań wybranych do realizacji w danym okresie. Sprawozdawczość zostanie zrealizowana w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową ale także warto by zawierała informacje dotyczące realizacji poszczególnych wyróżnionych w strategii działań.

- Burmistrz, który jest odpowiedzialny za wdrażanie Strategii składa Radzie Miejskiej sprawozdanie z jej realizacji, które przyjmowane jest lub odrzucane uchwałą Rady.
- Zmiany w dokumencie dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiedniej dla danego typu zadania.

W trzecim kwartale 2026 zostanie przeprowadzona ocena średniookresowa realizacji Strategii. Celem ewaluacji będzie porównanie założonych w Strategii efektów jej wdrażania, ze stanem faktycznym i dotychczas osiągniętymi wynikami. Na tej podstawie uzyskanych informacji, formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii. Ocena dokonywana będzie przez Burmistrza we współpracy z właściwymi referatami Urzędu Miejskiego, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miejskiej. Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w Strategii. Wnioski z tej ewaluacji, sporządzone w trybie analogicznym jak dla oceny średniookresowej, będą służyć jako rekomendacje w kolejnych procesach planowania strategicznego.

Rezultaty planowanych działań

Rezultaty planowanych działań zostały opracowane w formie katalogu wskaźników przypisanych do każdego z planowanych działań. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami podrozdziału *monitoring i ewaluacja*. Analiza wskaźników pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań i zostanie poddana gruntownej analizie w ramach zaplanowanych procesów ewaluacji.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwana tendencja w 2030 r.	Źródło danych	
Kierunek działania 1.1. Opieka i edukacja dzieci i młodzieży	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	80,2	Wzrost	BDL GUS	
	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	język polski	61,65%	Wzrost	https://mapa.wyniki.edu.pl
		matematyka	43,06%	Wzrost	
		język angielski	53,38%	Wzrost	
Kierunek działania 1.2. Wysokiej jakości usługi społeczne	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	717	Spadek	BDL GUS	
Kierunek działania 1.3. Wzmacnianie poziomu kapitału społecznego	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	37	Wzrost	BDL GUS	
Kierunek działania 1.4. Atrakcyjna i zróżnicowana oferta czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców	Liczba imprez zorganizowanych przez CKTIS i świetlice wiejskie		Wzrost	Urząd Miejski w Biskupcu	
	Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez CKTIS i świetlice wiejskie	25 000	Wzrost	Urząd Miejski w Biskupcu	
Kierunek działania 1.5. Efektywny i skuteczny samorząd lokalny	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu wzmacniania kompetencji cyfrowych wśród pracowników administracji	1	Wzrost	Urząd Miejski w Biskupcu	
Kierunek działania 2.1. Rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,8	Spadek	BDL GUS	
Kierunek działania 2.2. Rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej	Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)	123,6	Wzrost	BDL GUS	
Kierunek działania 2.3. Budowanie marki Gminy Biskupiec	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę turystyczną miasta		Wzrost	Urząd Miejski w Biskupcu	
Kierunek działania 3.1.	Długość ścieżek rowerowych	12,4	Wzrost	BDL GUS	

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030

Poprawa dostępności komunikacyjnej wraz z rozwojem infrastruktury drogowej				
Kierunek działania 3.2 Ochrona przed skutkami zmian klimatu i dbałość o jakość środowiska	Emisja łączna PM10 z obszaru [Mg]	114,0	Spadek	BDL GUS
	Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych	25,7%	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 3.3. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury technicznej	Mieszkania na 1000 mieszkańców	378,3	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 3.4. Zagospodarowanie, odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych	Udział powierzchni objętej Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego	2 205,0 ¹³	Wzrost	BDL GUS

¹³ Z uwagi na brak danych w Banku Danych Lokalnych przyjęto dane dla roku 2023r.

Aktualizacja oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Aktualizacja dokumentu

- Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2026 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Burmistrza we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miejskiej.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Finansowanie strategii

W celu skutecznej realizacji założeń zawartych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 należy uzyskać odpowiednio wysoki poziom finansowania. Dywersyfikacja źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć jest szczególnie ważna, ponieważ sfinansowanie wszystkich działań z jednego źródła (np. budżetu miasta) jest niemożliwe. Z tego względu samorząd, jako operator Strategii, będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję.

Katalog środków publicznych pełni zasadniczą rolę w możliwości sfinansowania Strategii. Wśród tych środków wymienić należy:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa, m.in.: środki pochodzące z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Programów Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego,
- Krajowe Programy Operacyjne,
- Program Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
- inne środki publiczne takie jak np. Program Inwestycji Strategicznych,
- inne środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – dotyczące finansowania projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto do sfinansowania części inwestycji mogą zostać wykorzystane środki prywatne, które będą współfinansować projekty realizowane w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ewaluacja ex-ante

Nowe przepisy zawarte w ustawie o samorządzie gminnym i w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju określają wymogi i obowiązkowe elementy strategii, a także procedury ich sporządzania. Jednym z ustawowych wymogów jest konieczność przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji. Zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju „*Podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju - przed jej przyjęciem*”. Ten typ ewaluacji nazywany jest ewaluacją ex-ante. Jej przeprowadzenie podnosi jakość strategii i jednocześnie jakość zarządzania strategicznego rozwojem gminy, ponieważ daje możliwość ulepszenia interwencji przed jej wdrożeniem. Przez ewaluację rozumie się ocenę programu w oparciu o przyjęte kryteria. W przypadku ewaluacji ex-ante wskazuje się następujące kryteria:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań, w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów lub wyzwań,
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów,
- przewidywanej efektywności sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań,
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Ewaluacja prowadzona była równoległe z procesem tworzeniu dokumentu, a ewaluator włączony był w proces powstawania strategii od samego początku, dzięki temu jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, a także być wsparciem w trakcie prac nad dokumentem.

Poniżej przedstawiono wnioski płynące z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante:

1. Wnioski z diagnozy przeprowadzanej na potrzeby opracowania strategii wskazują na najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjały gminy. Zdefiniowano również największe problemy i wyzwania z którymi gmina Biskupiec będzie musiała się zmierzyć w najbliższych latach. Istotne znaczenie w tworzeniu strategii odgrywa również opinia mieszkańców. W trakcie prac nad dokumentem przeprowadzono badanie ankietowe, które pozwoliło na zidentyfikowanie kluczowych potrzeb lokalnej społeczności.

2. Strategia odpowiada na potrzeby i problemy rozwojowe gminy, a wskazane cele strategiczne zostały trafnie dobrane. Zdefiniowane w strategii treści zapewniają możliwość oddziaływania na procesy społeczno-gospodarcze, jak również stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Przeprowadzona analiza SWOT pozwoliła na poznanie mocnych i słabych stron jak również szans i zagrożeń, dzięki temu możliwe było wytyczenie kierunków rozwoju na najbliższe lata. W strategii wskazano trzy cele strategiczne w odniesieniu do wymiarów: społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego, których uszczegółowienie przedstawiono wskazując konkretne kierunki działania wraz z zakresem przedsięwzięć wskazanych do realizacji. Wskazane cele bezpośrednio odnoszą się do wizji gminy i przyczynią się do jej osiągnięcia, czyniąc Biskupiec gminą ludzi szczęśliwych.

3. Kultura, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego to istotne kierunki do rozwoju Gminy Biskupiec. Istotnym problemem społecznym, zauważalnym w gminie, który potwierdza również analiza danych zastanych jest starzenie się społeczeństwa. Wzrost udziału w strukturze ludności, osób w wieku poprodukcyjnym, determinuje konieczność prowadzenia polityki senioralnej zgodnie z zidentyfikowanymi potrzebami. Prowadzenie działań w ramach **Celu strategicznego 1. Rozwój oferty i usług społecznych wraz z zapewnieniem wysokiej jakości życia**, pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców przy jednoczesnym budowaniu i wzmacnianiu atrakcyjności osiedleńczej obszaru.

4. Gmina Biskupiec jest gminą o wysokim potencjale turystycznym, o którym decyduje położenie, bogactwo oraz atrakcyjność środowiska przyrodniczego, a także lokalne tradycje, wielokulturowość i obecne specjalizacje, które powinny być szerzej promowane i wykorzystane. Istotne jest tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców, ich integracja oraz aktywizacja, w celu wzrostu przedsiębiorczości. Gmina Biskupiec będąca tradycyjną gminą rolniczą powinna dążyć do dywersyfikacji struktury gospodarki m.in. poprzez rozwój turystyki, bazując na endogenicznych zasobach. Wyzwaniem jest przede wszystkim tworzenie warunków do rozbudowy i rozwoju specjalizacji w postaci m.in. przetwórstwa. Kierunki działania wyodrębnione w ramach **Celu strategicznego 2. Wzmocnienie poziomu konkurencyjności i dynamiczny rozwój gospodarczy Gminy Biskupiec**, skupione są na budowie marki gminy, poprzez promocję lokalnych zasobów, produktów i specjalizacji, które dodatkowo wzmocnią turystykę jako branżę z dużym potencjałem rozwojowym.

5. Zasadność interwencji w ramach **Celu strategicznego 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna i adaptacja Gminy do zmian klimatu** wynika przede wszystkim z potrzeb lokalnej społeczności i zauważalnych niedogodności. 30% mieszkańców gminy biorących udział w ankiecie chciałoby mieć funkcjonujące połączenia kolejowe, poprawić komunikację drogową pomiędzy miejscowościami na

terenie gminy, usprawnić komunikację ze stolicą regionu – Olsztynem, a także wyremontować istniejące drogi i chodniki oraz zwiększyć ilość ścieżek rowerowych. Ponadto, słabą stroną gminy jest poziom skanalizowania. Wskazane w ramach celu strategicznego 3. kierunki działania, są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców oraz wynikają ze zidentyfikowanych wyzwań w gminie m.in. konieczności rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej, ponieważ 65,6% mieszkańców korzystało w 2021r. z sieci kanalizacyjnej. Dodatkowo, przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju oraz prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, wynika z uwarunkowań i położenia gminy, a także występowania na jej terenie obszarów cennych przyrodniczo.

6. Przedstawiona w dokumencie logika interwencji, wybór i przepisanie odpowiednich kierunków działań do trzech celów strategicznych, umożliwili realizację i osiągnięcie zaproponowanej wizji. System realizacji strategii przedstawia oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań, a wybór katalogu wskaźników skupia się na ocenie osiągania celów stawianych przed strategią.

7. W celu zapewnienia efektywności strategii, do realizacji zaplanowano zadania najbardziej potrzebne z perspektywy zidentyfikowanych wyzwań i problemów oraz potrzeb mieszkańców. W dokumencie wskazano dodatkowo przedsięwzięcia kluczowe, będące jednocześnie obszarami strategicznej interwencji kluczowymi dla gminy. Określenie źródeł finansowania oraz oczekiwanych rezultatów poszczególnych kierunków, stanowi potwierdzenie, że przyjęte cele i założenia są możliwe do osiągnięcia w perspektywie 2030 roku.

8. Strategię gminy Biskupiec cechuje wysoka spójność wewnętrzna. Podstawę do formułowania celów stanowiła część diagnostyczna oraz wyniki badania ankietowego, dzięki którym wyciągnięto najważniejsze wnioski, które zostały przedstawione za pomocą analizy SWOT. Jedenaście kierunków działań zawiera się w trzech głównych celach strategicznych, uwzględniając najważniejsze zagadnienia, problemy i potrzeby mieszkańców. Każdy z nich uszczegółowiono poprzez wskazanie rekomendacji i uzasadnienia oraz proponowanego zakresu interwencji. Tak rozbudowana struktura pokazuje, że zaplanowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, ani nie nakładają się na siebie, tylko są spójne wewnętrznie i wzajemnie się uzupełniają oraz są dostatecznie rozbudowane i odpowiadają na najważniejsze wyzwania zidentyfikowane w gminie. Ponadto, niniejszy dokument jest komplementarny i spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu (co zostało zaprezentowane w rozdziale komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi), w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030, do której zapisów się odwołuje m.in. przy wskazywaniu obszarów strategicznej interwencji.

Podsumowując, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Biskupiec do roku 2030 została przygotowana poprawnie, właściwie definiując politykę rozwoju gminy w perspektywie 2030 roku. Zaproponowana logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy oraz znajduje odzwierciedlenie w zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym, problemach, wyzwaniach, a także potencjałach i szansach rozwojowych gminy.

Załącznik nr 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Biskupiec

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi integralną część strategii rozwoju gminy. Podstawę jego sporządzenia stanowi art. 10 e ust. 3 pkt 4. ustawy o samorządzie gminnym.

Niniejszy model uwzględnia kierunki rozwoju miasta i gminy Biskupiec, biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania, efekty dotychczasowych procesów zachodzących w przestrzeni oraz jako zasadę przyjmując ciągłość polityki przestrzennej, określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec”¹⁴.

1. ANALIZA KLUCZOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINY BISKUPIEC

1.1. Uwarunkowania historyczne

Gmina Biskupiec w przeważającej części położona jest w południowej części historycznej Warmii. Obszar diecezji warmińskiej to teren katolicki, od XV do XVIII wieku związany z Polską. Charakterystycznymi elementami w przestrzeni wiejskiej są obiekty kultu religijnego (kościół, kaplice, kapliczki murowane, krzyże przydrożne). Południowo-wschodnia część gminy zaliczana jest do Mazur.

Biskupi zamek graniczny powstał ok. 1374r. Budowla miała strzec granicy warmińskiej od południowego wschodu. W 1395 r., biskup Henryk Sorbom wystawił dokument lokacyjny dla miasta, które powstało z osady przyzamkowej. Miasto otoczono murami obronnymi z dwiema bramami - Reszelską i Szczycieńską. Środek miasta zajmował rynek z ratuszem w jego południowo-wschodniej części.

W oddalonym od głównych szlaków komunikacyjnych Biskupcu handel i rzemiosło rozwijały się słabiej niż w innych miastach warmińskich, podstawą utrzymania mieszkańców było rolnictwo. Liczne wojny hamowały jego rozwój - już dziewiętnaście lat po założeniu zostało zniszczone w czasie wojny w 1414 roku. W czasie wojny trzynastoletniej całkowitemu zniszczeniu uległ zamek. Kolejne pożary, działania wojenne, przemarsze i kwaterunek wojsk na wiele lat sprawiły, że Biskupiec był ubogim miastem, bez specjalnego znaczenia w regionie.

Uprzemysłowienie i rozwój Biskupca nastąpiły dopiero w drugiej połowie XIX wieku. Na przełomie XIX i XX w. miasto uzyskało połączenie kolejowe z Czerwonką, Mragowem i Szczytnem. W 1885r. uruchomiono browar i inne zakłady przemysłowe. W 1899r. powstał garnizon. Z tego okresu datowany jest zespół koszarowy - obiekty zabytkowe o wyróżniających się na tle województwa walorach i wartościach kulturowych. W 1910 r. otwarto w mieście elektrownię.

¹⁴ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec”, przyjęte Uchwałą Nr III/13/2018 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 28 grudnia 2018 r. Autorzy opracowania: mgr inż. Paweł Góra, mgr Łukasz Kowalski, mgr inż. Karolina Jaczevska

1.2. Uwarunkowania przyrodnicze.

Gmina położona jest na pograniczu Pojezierza Olsztyńskiego i Mrągowskiego, posiada liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe, sprzyjające rozwojowi turystyki, w tym agroturystyki. Może pochwalić się 15 jeziorami o powierzchni ponad 1,705 ha oraz kilkunastoma mniejszym. Największe to jezioro Dadaj, o pow. 1051 ha. Przecinają ją także liczne rzeki: Czerwonka, Biesówka, Bredynka i najbardziej znana rzeka Dymer przepływająca przez miasto¹⁵. Lesistość gminy wynosi 27,3% jej powierzchni¹⁶. Większe kompleksy leśne znajdują się w północnej i północno-wschodniej części gminy.

Walory przyrodnicze sprawiają, że duża część gminy objęta jest przestrzennymi formami ochrony przyrody (Mapa nr 1). Są to :

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich,
- Natura 2000 Obszary Specjalnej Ochrony Puszcza Piska / dyrektywa ptasia,
- Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony Ostoja Piska/dyrektywa siedliskowa,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Kobałkie Wzgórza,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Sorkwickie,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy rzeka Babant i Jezioro Białe,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Rzeckiego,
- Użytek Ekologiczny Parleskie Wzgórza,
- Użytek Ekologiczny Korek,
- Użytek Ekologiczny Galk,
- Rezerwat Przyrody Zabrodzie,
- Rezerwat przyrody Dębowo.

Po terenach OCHR przebiegają tzw. łącznikowe wojewódzkie korytarze ekologiczne¹⁷.

1.1. Sieć osadnicza, wewnętrzne i zewnętrzne powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Miasto i gmina Biskupiec to gmina miejsko-wiejska położona w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego, we wschodniej części powiatu olsztyńskiego. Sąsiednie gminy to: od zachodu Barczewo i Jeziorany, od północy Kolno, od wschodu z Sorkwity z powiatu mrągowskiego, od południa z Dźwierzuty z powiatu szczycieńskiego.

¹⁵ Strona Urzędu Miasta Biskupca <https://biskupiec.pl/urzed-miejski/>

¹⁶ GUS 2019

¹⁷ „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018, opracowanie WMBPP, rys. 26

Na terenie gminy, oprócz miasta Biskupiec, zlokalizowane są 53 miejscowości, w tym 29 wsi sołeckich¹⁸. Główny ośrodek gminny to położony centralnie Biskupiec. Niniejszy model utrzymuje istniejącą strukturę osadniczą (mapa nr 1).

W Biskupcu krzyżują się dwie ważne dla województwa trasy komunikacyjne: droga krajowa nr 16, będąca elementem docelowego, krajowego układu dróg klasy S, położona w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu międzynarodowym Via Baltica, oraz droga krajowa nr 57 Pułtusk-Bartoszyce, zapewniający dostępność komunikacyjną z przejściem granicznym w Bezledach, lotniskiem Olsztyn-Mazury w Szymanach i Warszawą. Jest to niewątpliwym atutem miasta. Z Biskupca prowadzą też dwie drogi wojewódzkie nr 569 i 590, przy czym droga 569 jest rekomendowana do zmiany na powiatową.

Koleje na terenie gminy to : linia kolejowa nr 353 z Poznania przez Olsztyn, Korsze do przejścia granicznego w Skandawie oraz linia 223 Czerwonka-Ełk. Dodać można, że w 2020 roku w Biskupcu wybudowana została bocznicą kolejowa do firmy EGGER, europejskiego producenta płyt drewnopochodnych, co zwiększy ruch towarowy na tym odcinku.

Biskupiec leży w bliskim sąsiedztwie miasta wojewódzkiego Olsztyn (ok.40 km) oraz Mrągowa, jednego z większych miast w województwie (ok. 26 km). Jednak jest na tyle oddalony od Olsztyna i dobrze skomunikowany z obszarem gminy, że może stanowić samodzielny ośrodek z funkcjami powiatowymi, wspomagający Olsztyn.

¹⁸ GUS 2019

2. UWARUNKOWANIA I USTALENIA PRZESTRZENNE WYNIKAJĄCE Z NADRZĘDNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Dokumentami przedstawiającymi ramy rozwoju polityki regionalnej, w tym dotyczącej polityki przestrzennej są:

2.1. „Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” z 17 września 2019r.

KSRR 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd i samorządy.

Gmina Biskupiec w SOR oraz KSRR nie została zaliczona do obszarów problemowych, ani też do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Biskupiec jest zgodny z założeniami KRSS. Kierunki działań w wymiarze funkcjonalno-przestrzennym, przedstawione w niniejszym modelu wpisują się w jej główne cele i kierunki interwencji:

Cel 1. „Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”,

w tym, przede wszystkim poprzez „Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów”.

Cel 2. „Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych”,

m.in. poprzez „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”.

Cel 3. „Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie”,

w tym m.in. „Poprawę organizacji świadczenia usług publicznych”.

2.2. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018r.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zalicza Biskupiec do miast lokalnych, uzupełniających sieć osadniczą w województwie, stanowiących ośrodki wielofunkcyjne, zapewniające dostęp do usług publicznych podstawowych.

W modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, Biskupiec oznaczony jest jako ośrodek lokalny zlokalizowany w strefie II, rozciągającej się równoleżnikowo w centralnej części województwa i obejmującej pas pojezierzy, wyróżniający się znacznym udziałem wód powierzchniowych i kompleksów leśnych, urozmaiconą rzeźbą terenu oraz wewnątrznie zróżnicowanymi wartościami ekologicznymi. Strefa rozciąga się od Pojezierza Iławskiego poprzez Pojezierze Olsztyńskie, Pojezierze Mrągowskie, Krainę Wielkich Jezior Mazurskich do Pojezierza Ełckiego. Obszar scharakteryzowano jako

wielofunkcyjny z silnie rozwiniętą funkcją turystyczną w obrębie jezior¹⁹. Poza tym Biskupiec położony jest w głównym korytarzu powiązań funkcjonalno-przestrzennych województwa, w układzie równoleżnikowym. (mapa nr 38 pzp w-m) oraz w obszarze wysokiej aktywności gospodarczej (mapa nr 41 pzp w-m).

Biskupiec nie został ujęty w żadnym z ośmiu obszarów funkcjonalnych określonych w planie.

Wśród przyjętych w planie zagospodarowania kierunków, zasad i działań zagospodarowania przestrzennego, następujące szczególnie wpisują się w ustalenia niniejszego modelu:

- działania na rzecz WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI REGIONU, poprzez wzmocnienie rozwoju ośrodków gospodarczych II stopnia, w tym Biskupca,
- PRZYWRÓCENIE, UTRZYMANIE I KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO w tym, m.in. utrzymanie wysokiej jakości standardów użytkowych terenów turystycznych i rekreacyjnych oraz dbałość o harmonijne komponowanie i wysoką jakość terenów przestrzeni publicznej,
- OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU, a w tym racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska w zakresie wód, lasów, gleb, bioróżnorodności, kopalin,
- OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ, poprzez ochronę zabytków i krajobrazu kulturowego,
- PODNOSZENIE STANDARDU ORAZ ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG EDUKACJI, ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ, poprzez koncentrację usług ponadregionalnych w Biskupcu,
- WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO WOJEWÓDZTWA JAKO CZYNNIKA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO, poprzez ustalenie turystyki jako głównej gałęzi gospodarki w gminie,
- ZRÓWNOWAŻONE I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ORAZ TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI ROLNICTWA WIELOFUNKCYJNEGO, w szczególności poprzez tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw wielofunkcyjnych z możliwością prowadzenia działalności agroturystycznej.

Przyjęte w niniejszym modelu funkcjonalno-przestrzennym cele i kierunki polityki przestrzennej oraz zasady i działania, są spójne z celami i ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”.

2.3. „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Celem głównym Strategii województwa jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cele strategiczne nawiązują do celu głównego i są to: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywna aktywność oraz mocne fundamenty.

Ponadto Strategia wyznacza 10 Obszarów strategicznej interwencji. Miasto i gmina Biskupiec objęte są OSI Tygrys warmińsko-mazurski, miasto Biskupiec-OSI Miasta CITTASLOW. Model struktury

¹⁹ „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego”, str. 31

funkcjonalno-przestrzennej, wpisuje się przede wszystkim w następujące cele i efekty interwencji ustalone dla OSI Miasta CITTASŁOW:

- inteligentną produktywność poprzez dobrze przygotowaną ofertę inwestycyjną, w wymiarze przestrzennym, przygotowanie uzbrojonych, dobrze skomunikowanych terenów pod inwestycje, rozwijanie funkcji Biskupca jako ośrodka lokalnego z dobrymi warunkami do prowadzenia biznesu,
- kreatywną aktywność poprzez rozwinięcie funkcji Biskupca, jako lokalnego ośrodka kultury i opieki medycznej oraz innych funkcji ponadlokalnych,
- mocne fundamenty - wysoki udział OZE w bilansie energetycznym, poprzez wskazanie w modelu funkcjonalno-przestrzennym terenów pod obiekty i urządzenia związane z produkcją energii odnawialnej (OZE) o mocy powyżej 100kW, wysoka jakość środowiska przyrodniczego, uzyskana poprzez ochronę bioróżnorodności i ustalenia dotyczące ochrony środowiska, dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna Biskupca i jego najbliższego otoczenia

Niniejszy model wspiera następujące cele OSI Tygrys warmińsko-mazurski:

- kompetencje przyszłości poprzez działania na rzecz zatrzymania mieszkańców w regionie, m.in. przez stworzenie na terenie gminy warunków do wielokierunkowej działalności gospodarczej i powstawanie nowych miejsc pracy,
- inteligentna produktywność poprzez przygotowanie najlepszych terenów inwestycyjnych oraz rozszerzanie oddziaływania gminy na obszary sąsiednie, między innymi przez ofertę usługową,
- mocne fundamenty - realizacja inwestycji infrastrukturalnych, powiązań komunikacyjnych nie tylko na linii wschód-zachód (droga S16), ale też północ-południe województwa, poprawiających spójność regionu.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że niniejszy model jest zgodny z dokumentem „Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”.

2.4. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec”

Założenia niniejszego modelu opierają się na ustaleniach *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec* będącego bazą dla dalszych decyzji dotyczących polityki przestrzennej w mieście i gminie.

3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

3.1 Kierunki rozwoju miasta i gminy Biskupiec

W modelu brane są pod uwagę główne problemy oraz uwarunkowania gminy i ich przełożenie na wymiar przestrzenny. Proponowane działania i kierunki rozwoju opierają się na „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec”, gdzie m.in. zakłada się rozwój funkcji przemysłowo-składowej oraz rewitalizację obszarów zdewastowanych. Częściowo oba te cele są powiązane, ponieważ w pierwszej kolejności sugeruje się lokalizowanie tego rodzaju funkcji na istniejących, zdewastowanych terenach poprodukcyjnych. Z ww. założeniami związana jest wytyczna, jaką jest zapobieganie nadmiernej ekspansji zabudowy poza jednostki osadnicze i tereny już zurbanizowane. W tym celu powinny być wykorzystane m.in. historyczne układy ruralistyczne (jak zespoły folwarczne) i zabudowania byłych PGR-ów, wymagające rewitalizacji.

Według Studium, elementami wspomagającymi rozwój gospodarki są zasoby kulturowe i przyrodnicze gminy, co pozwala wiązać jej przyszłość z różnymi formami turystyki. Szczególnej uwagi i staranności, wymaga zagospodarowanie rzek Łyny i Guber oraz ich brzegów jako szlaku wodnego, ponieważ jest to jeden z głównych atutów turystycznych gminy, a ich walory krajobrazowe są łatwe do utracenia. Do rozwoju turystyki przyczyni się także rewaloryzacja zabytkowych obiektów znajdujących się na terenie gminy i miasta. Poza tym, zarówno w mieście jak i w gminie należy zabezpieczyć miejsca pod trasy rowerowe i ich zaplecze -drugą formę turystyki, która ma w gminie duży potencjał, związany ze szlakiem Green Velo, łączącym województwa wschodniej Polski.

Zwraca się także uwagę na specyficzne uwarunkowania gminy, jakim jest położenie przy granicy państwa (obecnie - także przy granicy Unii Europejskiej i Strefy Schengen) oraz występowanie na jej terenie jednych z najlepszych gleb w województwie. Te elementy generują ograniczenia jeśli chodzi o inwestycje, ale mogą być wykorzystane do stworzenia nowych możliwości rozwojowych. Jednym z nich są nowe przyjscia graniczne, wraz z zapleczem.

Oprócz rolnictwa i różnych form turystyki, na terenie gminy się zakłada się rozwój małych i średnich przedsiębiorstw o niskiej uciążliwości dla środowiska, a podstawowa gałąź przemysłu to przetwórstwo rolno-spożywcze. Koncentracja funkcji przemysłowo-składowych lokalizowana jest w Biskupcu i Wiatrowcu. Występujące w gminie złoża kredy jeziornej i gytii pozwalają także planować rozwój wydobywania kopalin.

W gminie należy zachować obecną strukturę krajobrazu rolniczego, cenną tak pod względem środowiskowym (zachowanie zadrzewień, oczek wodnych, podmokłości itp.) jak i kulturowym (krajobraz wsi warmińskiej). Ponadto ustala się zwiększenie lesistości gminy, przeznaczając na ten cel gleby słabszych klas.

Jedną z kluczowych wytycznych jest poprawa uzbrojenia miasta Biskupiec i pozostałych miejscowości gminy: wyposażenia w media, rozwój komunikacji drogowej i kolejowej, inwestowanie w odnawialne źródła energii.

W modelu wzięto pod uwagę problemy oraz uwarunkowania rozwojowe gminy i ich przełożenie na wymiar przestrzenny. Przyjęte działania i kierunki rozwoju mają za podstawę „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec”, gdzie ustalone zostały kierunki polityki przestrzennej gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego.

3.1.1. Założenia i cele polityki przestrzennej

Zgodnie ze Studium, „**celem nadrzędnym** zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec jest rozwój zrównoważony, gwarantujący wzrost poziomu życia mieszkańców i zapewnienie gminie Biskupiec trwałej konkurencyjności w regionie, przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych oraz optymalnym wykorzystaniu podstawowego zasobu, jakim jest przestrzeń” (str. 5 Studium). Ponadto wizja rozwoju gminy zakłada, iż *Gmina Biskupiec stanowi dobre miejsce do życia – dobrze skomunikowane, rozwinięte gospodarczo i infrastrukturalnie z bogatą ofertą usług publicznych. Mieszkańcy Gminy są aktywni i zaangażowani w proces jej rozwoju. Gmina Biskupiec rozwija się w sposób zrównoważony z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego i konsekwentną adaptacją do zmian klimatu. Biskupiec jest gminą o rozpoznawalnej marce turystycznej, wykorzystującą swój potencjał przyrodniczy i historyczny oraz położenie na Warmii.*

Ww. cele nadrzędne przekłada się na cele szczegółowe:

- stworzenie na terenie gminy warunków do wielokierunkowej działalności gospodarczej o różnym stopniu intensywności i charakterze funkcjonalnym, w tym rozwoju zróżnicowanych form turystyki, utrzymania i rozwoju funkcji rolniczej, dopuszczeniem funkcji przemysłowej i produkcyjnej w sprzyjających lokalizacjach,
- zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców, w tym wzrost poziomu życia zgodnie z ich oczekiwaniami i aspiracjami,
- wykorzystanie istniejącego potencjału gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe regionu oraz zapewnienie ochrony środowiska,
- osiągnięcie konkurencyjności gminy w regionie.

3.1.2. Działania przyjęte dla realizacji poszczególnych celów :

W celu aktywizacji rozwoju gospodarki zakłada się :

- rozwój lokalnego rynku pracy,
- tworzenie odpowiednich warunków, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych, dla rozwoju funkcji produkcyjnych,
- rozwój usług ponadlokalnych,
- wspieranie dużych przedsiębiorstw, aktywizujących rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.

W celu zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców, zakłada się:

- poprawę warunków mieszkaniowych, w tym realizację zabudowy na nowych terenach określonych w Studium oraz uzupełnienia zabudowy na terenach już zainwestowanych zabudową mieszkaniową,

- realizację usług publicznych, niekomercyjnych takich jak oświata, służba zdrowia, kultura itd., tak aby wszyscy mieszkańcy mieli do nich dostęp,
- zapewnienie optymalnego dostępu do pozostałych usług, w tym handlu,
- zapewnienie właściwych warunków pracy i wypoczynku mieszkańcom, m.in. poprzez wyznaczenie terenów rozwoju zabudowy produkcyjnej i usługowej oraz terenów rozwoju zabudowy letniskowej i rekreacji indywidualnej,
- zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury - w tym połączeń komunikacyjnych.

Realizacja celów przyrodniczych poprzez:

- zachowanie i poprawę jakości zasobów środowiska przyrodniczego, przy ich racjonalnym wykorzystaniu,
- zachowanie zróżnicowanego, niejednorodnego krajobrazu,
- rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym wyrobisk,
- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Realizacja celów kulturowych poprzez:

- zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych,
- zachowanie lub rehabilitacja wiejskiego krajobrazu kulturowego, w tym zapobieganie dewastacji cennych obiektów środowiska kulturowego (np. zespołów dworsko-parkowych i stanowisk archeologicznych).

Cele przestrzenne, osiągnięte za pomocą :

- utrzymania i zapewnienia harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych – jednostek osadniczych,
- racjonalizację zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego (określenie standardów użytkowych w celu przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego),
- właściwy rozwój przestrzeni wielofunkcyjnej związany z realizacją celów ekonomicznych.

3.2. STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

Uwarunkowania rozwojowe na terenie gminy mają różny charakter w jej poszczególnych częściach. Na podstawie Studium, przyjmuje się dwie strefy polityki przestrzennej: **strefę gminy Biskupiec i strefę miasta Biskupiec z bezpośrednim sąsiedztwem.**

3.1.1. Strefę gminy Biskupiec /mapa nr 1/

Istotnym ograniczeniem w planowaniu działań inwestycyjnych są zróżnicowane, przestrzenne formy ochrony przyrody, obejmujące dużą część terenów gminy (mapa nr 1). Z tego powodu, na Obszarach Chronionego Krajobrazu konieczne jest utrzymanie obszarów zwartej zabudowy wsi, określonych w Studium, dla których możliwe jest odstępstwo od zakazu lokalizowania obiektów budowlanych w pasie 100 m od linii brzegowej rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Ich określenie pozwala także na ograniczenie niekontrolowanego rozlewania się zabudowy .

Lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej w pierwszej kolejności powinna mieć miejsce na terenie Biskupca oraz w granicach pozostałych jednostek osadniczych. Ma to szczególne znaczenie dla zachowania krajobrazu kulturowego i walorów przyrodniczych, co jest warunkiem dalszego, zrównoważonego rozwoju gminy. Należy też zwrócić uwagę, że harmonijna rozbudowa jednostek osadniczych wymaga poszanowania dóbr kultury, jakimi są budynki oraz zespoły urbanistyczne wpisane do rejestru i ewidencji zabytków. Wskazana jest także ochrona wsi (w tym układu ulic, placów i działek, skali i klimatu zabudowy), które zachowały czytelny, historyczny układ ruralistyczny, z rozszerzeniem pośrodku zabudowy wiejskiej oraz charakterystycznymi rozwidleniami ulic na obu końcach wsi. W Studium do takich wsi zaliczono Biesowo, Bredynki, Kobyły, Najdymowo, Parlezę Wielką, Rasząg, Wilimy oraz Kamionkę. Pozyskiwanie nowej zabudowy na terenach wiejskich, powinno się łączyć z działaniami naprawczymi na obszarach wymagających rehabilitacji. W Studium do takich obszarów zakwalifikowano zabudowę wsi Mojtyny; oraz zabudowę dawnych PGR-ów Pierwój i Droszewo.

Jednym z podstawowych elementów, niezbędnych do zapewnienia wzrostu poziomu życia mieszkańców jest zabezpieczenie wystarczającej ilości mieszkań w gminie. Wystarczająca podaż dostępnych mieszkań wpływa także na zwiększenia konkurencyjności gminy, jako miejsca, gdzie chętniej osiedlają się nowi mieszkańcy. W związku z tym, w modelu utrzymuje się tereny wyznaczone w Studium pod nowe inwestycje mieszkaniowe, jednorodzinne i wielorodzinne oraz zakłada się uzupełnienia zabudowy na terenach już zainwestowanych.

Kolejnym elementem polityki przestrzennej, niezbędnym do osiągnięcia wyznaczonych celów jest stworzenie w gminie warunków do wielokierunkowej działalności gospodarczej. Sprowadza się to przede wszystkim do zapewnienia przez gminę uzbrojonych i dostępnych komunikacyjnie terenów inwestycyjnych. Ze względu na doskonałe położenie przy drodze krajowej nr 16 oraz możliwość uzbrojenia w media, największym ośrodkiem działalności gospodarczej pozostanie miasto Biskupiec i jego otoczenie. W bezpośrednim sąsiedztwie Biskupca, na wschód i na południe od miasta wyznaczono tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składowej, magazynowej i usługowej. Na tych terenach, zgodnie ze studium, rekomenduje się także możliwość lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z produkcją energii odnawialnej (OZE) o mocy powyżej 100kW, (z wykluczeniem turbin wiatrowych) wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu terenu. W pierwszej kolejności pod nowe inwestycje należy przeznaczać tereny już wyposażone w infrastrukturę techniczną.

Aczkolwiek w modelu funkcjonalno-przestrzennym wyznaczono inne tereny rozwoju dla funkcji mieszkaniowej i usługowej oraz inne dla wielokierunkowej działalności gospodarczej, obrazują one jedynie kierunki rozwoju przestrzennego gminy i nie należy im przypisywać rangi i szczegółowości ustaleń, jaką mają plany zagospodarowania przestrzennego czy Studium. Dlatego nie wyklucza się lokalizacji na poszczególnych terenach funkcji innych niż wiodące. Należy jednak unikać bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktowych, jak np. zabudowa mieszkaniowa i produkcyjna. Rekomenduje się zasadę, aby dopuszczalna była lokalizację wyłącznie takich funkcji, których uciążliwość nie wykracza poza działkę inwestycyjną. Ponadto rekomenduje się ustalenie, aby tereny działalności gospodarczej uzupełniać zielenią izolacyjną (przede wszystkim od strony terenów

usługowych, mieszkaniowych oraz przestrzeni publicznych) oraz w maksymalnie możliwym stopniu zwiększać powierzchnię biologicznie czynną działki.

Na obszarze gminy Biskupiec występują udokumentowane złoża surowców mineralnych. Pozwala to na rozwój przemysłu wydobywczego. Rekomenduje się racjonalną eksploatację kopalni, z ograniczeniem niekorzystnego wpływu górnictwa odkrywkowego na krajobraz, gleby i lokalne stosunki wodne. Ponadto zakłada się przywracanie wartości użytkowej obszarom poeksploatacyjnym górnictwa odkrywkowego.

W zakresie rozwój turystyki gmina nie ma tak spektakularnych atutów, jak leżąca po sąsiedzku Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, ośrodek żeglarstwa o znaczeniu krajowym. Położona jest jednak regionach zaliczanych są do najczystszych i najmniej przekształconych w kraju i ma możliwość wypracowania konkurencyjnej oferty turystycznej o innym charakterze. Zgodnie z wytycznymi Studium, turystyka na terenie gminy powinna w mniejszym stopniu być nastawiona na masowy ruch turystyczny, za to w większym na zindywidualizowane formy oraz różnorodność i wysoką jakość ofert.

Walorem gminy jest jej krajobraz przyrodniczy o wysokiej heterogenności, stanowiący mieszankę ekosystemów leśnych, łąkowych i pastwiskowych. Lasy zajmują ponad 27% powierzchni gminy, na jej terenie położone są liczne jeziora z największym, ponad 1000 hektarowym jeziorem Dadaj. Wysoki odsetek terenów objętych formami ochrony przyrody świadczy o wyjątkowych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, stanowiących niewątpliwie potencjał dla rozwoju turystyki.

Urozmaicona oferta dla turystów obejmować ma agroturystykę, domy letniskowe, pensjonaty, hotele, ośrodki wypoczynkowe i rehabilitacyjne, pola namiotowe itd. Oddzielnym zagadnieniem jest możliwości obsługi turystycznego ruchu tranzytowego na trasie do wielkich jezior mazurskich, w tym oferta dla turystów rowerowych. Walorem Biskupca jest lokalizacja w niewielkiej odległości od atrakcyjnych turystycznie miejsc, m.in.: Gierłozy, Giżycka, Mikołajek, Mrągowa, Olsztyna, Reszla, ale niestety istniejące szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym omijają gminę Biskupiec. Jedyny szlak o dużym znaczeniu to Szlak świętego Jakuba, na odcinku Barczewo-Reszel biegnący na skraju gminy.

W gminie jest dość słabo rozwinięta sieć tras rowerowych. Lokalne ścieżki („Ścieżka Rowerowa Słoneczny Szlak”, „Rowerem po złote runo”) wymagają uzupełnienia o infrastrukturę dla rowerowego ruchu tranzytowego. Plan zagospodarowania województwa, w regionalnym systemie tras rowerowych na terenie gminy wskazuje dwa korytarze oznaczone nr 8 i 9, uzupełniające do głównych tras województwa (mapa nr 43). Korytarz nr 8 biegnie do Lidzbarka Warmińskiego i dalej do przejścia granicznego w Bezledach. Korytarz nr 9 łączy Biskupiec z Mrągowem. Rekomenduje się wzmocnienie ruchu rowerowego poprzez doinwestowanie infrastruktury rowerowej na tych kierunkach.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej utrzymuje lokalizację głównych terenów rekreacyjnych gminy przede wszystkim nad jeziorem Dadaj oraz nad jeziorami Tejstyny i Jełmuń.

Zabudowę turystyczną i rekreacyjną należy realizować ze szczególnym uwzględnieniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Odnosi się to szczególnie do zagospodarowywania brzegów

jezior. Zaleca się ustalenie pasów przybrzeżnych wolnych od jakiegokolwiek zabudowy, w tym grodzienia. Powinny to być to obszary ogólnodostępne, z możliwością przeprowadzenia ścieżek rowerowych i pieszych. Ogólnodostępną przestrzenią publiczną ma być tereny plaży miejskiej w miejscowości Rukławki, oraz tereny obiektów rekreacji i sportu we wsi Kojtryny.

Dla wzmocnienia gminnej oferty turystycznej konieczne są inwestycje niekubaturowe: ścieżki piesze i rowerowe, parkingi, wieże widokowe, miejsca piknikowe itp., z odpowiednim oznakowaniem.

Podstawową gałęzią rozwoju gospodarczego w gminie Biskupiec jest rolnictwo. Model zakłada utrzymanie i rozwój tradycyjnej na terenie gminy Biskupiec funkcji gospodarki rolnej, w tym w szczególności gospodarstw rodzinnych oraz gospodarstw ekologicznych. Struktura produkcji rolnej w gospodarstwach indywidualnych będzie dostosowywana do koniunktury rynkowej i prawdopodobnie zachowa charakter produkcji mieszanej wielokierunkowej. Rekomenduje się przeciwdziałanie erozji gleb poprzez właściwą gospodarkę rolną, wprowadzanie zieleni śródpolnej, przeciwdziałanie nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej. Na Obszarach Chronionego Krajobrazu zaleca się propagowanie gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną, ochronę i hodowlę lokalnych starych odmian drzew i krzewów owocowych oraz ras zwierząt, promowanie agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.

Rekomenduje się ochronę lasów, w szczególności ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu, stanowiącego również korytarze ekologiczne. Zaleca się kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki). Ma to szczególnie znaczenie wobec zachodzących zmian klimatycznych. W gospodarce leśnej gminy Biskupiec priorytetem powinny być zadania służące realizacji funkcji ochronnej i społecznej lasów, przed zadaniami służącymi funkcji gospodarczej lasu oraz zadaniami gospodarki łowieckiej.

W południowych krańcach gminy występują obszary o dużej koncentracji udokumentowanych źróź kopalin (głównie żłź piasków i żwirów). Dla terenów eksploatacji kopalin konieczne jest wykonanie rekultywacji, po wyeksploatowaniu kruszyw. Minimalizowanie skutków eksploatacji kopalin należy także realizować przez ochronę terenów szczególnie cennych przyrodniczo.

Przy rozbudowie infrastruktury technicznej, rekomenduje się zasadę, aby w pierwszej kolejności uzupełniać konieczne uzbrojenie w obrębie terenów zainwestowanych. Priorytetowe znaczenie dla rozwoju gminy Biskupiec ma rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej. Na terenie miasta i gminy, realizacja nowych inwestycji nie powinna być możliwa bez zadowalającego i nowoczesnego sposobu rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej. W dobie ocieplenia klimatu, rekomenduje się projektowanie z uwzględnieniem zmian klimatycznych, tzn. stosowanie źródeł ciepła nie emitujących zanieczyszczeń (energia elektryczna, słoneczna, pompy ciepła) oraz sukcesywną termomodernizację budynków. Na terenie miasta i gminy Biskupiec wyznaczono tereny, gdzie jest możliwość lokalizacji obiektów i urzędzeń związanych z produkcją energii odnawialnej (OZE) o mocy powyżej 100kW.

3.1.2. Strefa miasta Biskupiec z bezpośrednim sąsiedztwem /mapa nr 2/

Największym ośrodkiem działalności gospodarczej w gminie pozostanie miasto Biskupiec i jego otoczenie. Funkcje ponadlokalne, również do obsługi sąsiednich gmin, także skupiać się będą w Biskupcu. Sprzyja temu dobre skomunikowanie z gminą, położenie przy granicy powiatu olsztyńskiego i ukształtowanie się Biskupca jako ośrodka pomocniczego Olsztyna. Dotyczy to m.in. ochrony zdrowia (dzięki lokalizacji szpitala powiatowego), sądownictwa, szkolnictwa.

Dla poprawy wizerunku miasta i podkreślenia jego tożsamości, kluczowe znaczenie ma dbałość o zabytki i inne obiekty cenne kulturowo. Oprócz budynków i układów urbanistycznych wpisanych do rejestru oraz ewidencji zabytków, rekomenduje się także ochronę innych terenów cennych kulturowo, jak np. obszaru między Aleją Niepodległości, ul. Bolesława Chrobrego a torami czy terenu osiedla mieszkaniowego między ulicami Kościuszki i Leśną. Natomiast w odniesieniu do nowej zabudowy, realizowanej w zabytkowej tkance miejskiej, rekomenduje się zasadę nawiązania do sąsiadujących obiektów historycznych pod względem gabarytów, wysokości, bryły, geometrii dachu oraz materiałów budowlanych.

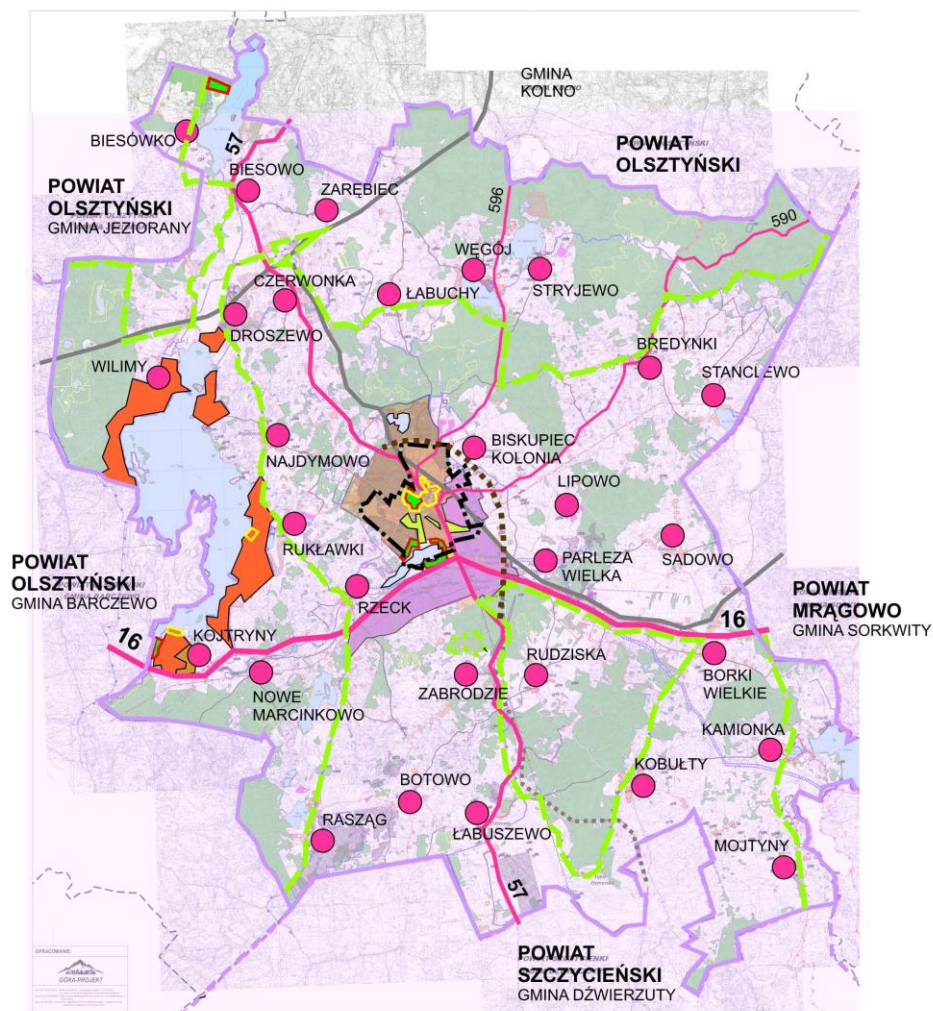
Ważne dla promocji miasta, oraz dla jakości życia mieszkańców są przyjazne przestrzenie publiczne. Powinny być wykonane w wysokim standardzie i łączyć się między sobą oraz z terenami zielonymi. Obszary przestrzeni publicznej w Biskupcu koncentrują się głównie w centrum miasta z Placem Wolności, na terenach nadrzecznych, realizowanych jako ciągi zieleni, wokół stadionu miejskiego, w okolicy Urzędu Miasta (Mapa nr 2).

Model, zgodnie ze Studium, zakłada możliwość realizacji obwodnicy miasta Biskupiec (po wschodniej stronie) w ciągu drogi krajowej nr 57 . Wpłynęłoby to znacząco na poprawę jakości życia w mieście i ułatwiło ruch tranzytowy.

Powyższe działania w tkance miejskiej, wpisują się w rozwój miasta zgodnie z zasadami Cittaslow. Stawianie na działania prospołeczne i prośrodowiskowe, dbanie o zachowanie niepowtarzalnego charakteru miasta, odnowę zabytków, mają za cel polepszanie jakości życia mieszkańców i promowanie kultury dobrego życia. Rekomenduje się dalsze działania poprawiające jakość życia, wizerunek i promocję miasta w ramach miasta zrzeszonego w Cittaslow.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY **BISKUPIEC** – MAPA NR 1

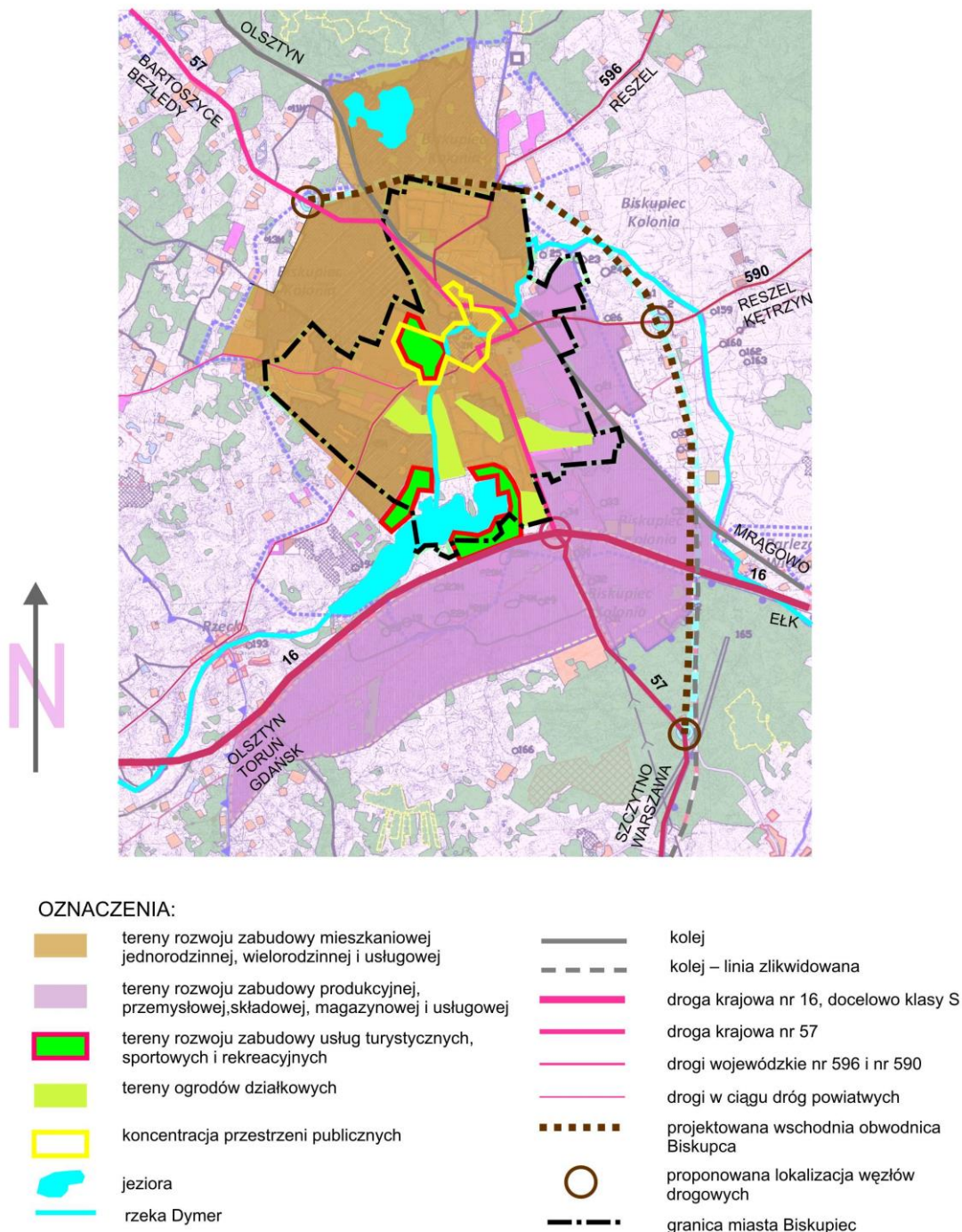
OZNACZENIA:

	tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i usługowej		granica gminy Biskupiec
	tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składowej, magazynowej i usługowej		granice gmin sąsiednich
	tereny rozwoju zabudowy usług turystycznych, sportowych i rekreacyjnych		granica miasta Biskupiec
	tereny rozwoju zabudowy letniskowej, rekreacji indywidualnej		kolej
	tereny ogrodów działkowych		kolej – linia zlikwidowana
	koncentracja przestrzeni publicznych		droga krajowa nr 16, docelowo klasy S
	tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody z ograniczeniami w zabudowie		droga krajowa nr 57
			drogi wojewódzkie nr 596 i nr 590
			projektowana wschodnia obwodnica Biskupca
			wsie sołeckie
			jeziora

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY **BISKUPIEC** – STREFA MIASTA BISKUPIEC
Z BEZPOŚREDNIM SĄSIEDZTWEM – MAPA NR 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium

3.2. SCHEMAT STRUKTURY FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY BISKUPIEC

Kierunki rozwoju miasta i gminy określono poprzez wyznaczenie **terenów rozwoju z określonymi dominującymi funkcjami**. Wyznaczone tereny rozwoju mają charakter schematu, obrazującego kierunki polityki przestrzennej gminy (mapa nr 1 i mapa nr 2). Nie wyklucza się lokalizacji na terenach funkcji innych niż wiodące.

3.2.1. Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i usługowej

Charakterystyka terenów

Teren obejmuje centralną i północno-zachodnią części Biskupca. Wytyczne dotyczą także zabudowy zagrodowej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej na terenach wsi. Funkcja wiodąca to zabudowa mieszkaniowa, realizowana w formie budynków jednorodzinnych wolnostojących i bliźniaczych, siedlisk, zabudowy wielorodzinnej, z dopuszczeniem zabudowy usługowej. Ponadto na terenie Biskupca, rekomenduje się realizację usług publicznych, niekomercyjnych takich jak oświata, służba zdrowia, kultura.

Kierunki interwencji, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

- Zabudowa w Biskupcu powinna zachowywać historycznie ukształtowane tereny zabudowy.
- Zabudowa na terenach wiejskich w pierwszej kolejności powinna być lokalizowana w granicach jednostek osadniczych, należy zapobiegać rozproszaniu zabudowy.
- Ustala się ochronę skali i charakteru zabudowy lokalnej.
- Ustala się ochronę historycznych układów zabudowy we wsiach.
- Realizacja zabudowy równoległe lub po zrealizowaniu uzbrojenia.
- Rekomendowane współczynniki:
 - dla zabudowy jednorodzinnej: udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki 35%-55%, udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 30%-50%, maksymalna ilość kondygnacji-do 3 kondygnacji nadziemnych;
 - dla zabudowy wielorodzinnej: udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki 20%-55%, udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 30%-80%, maksymalna ilość kondygnacji-do 5 kondygnacji nadziemnych;
 - dla zabudowy usługowej: udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 30%-95%;, maksymalna ilość kondygnacji-do 3 kondygnacji nadziemnych.

3.2.2. Tereny rozwoju zabudowy letniskowej, rekreacji indywidualnej

Charakterystyka terenów

Model utrzymuje lokalizację głównych terenów rekreacyjnych nad jeziorem Dadaj oraz nad jeziorami Tejstyny i Jełmuń.

Kierunki interwencji, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

- Przy realizacji obiektów turystycznych i rekreacyjnych postuluje się dbałość o krajobraz kulturowy, utrzymanie charakteru architektonicznego i skali zabudowy nawiązujących do skali i cech stylowych istniejącego budownictwa. Powstająca zabudowa letniskowa powinna być dostosowana do tradycji regionu warmińskiego.
- Ustala się ochronę osi i punktów widokowych w sąsiedztwie jezior. W szczególności należy dążyć do zachowania otwarc krajobrazowych z drogi w kierunku jeziora.
- Postuluje się, aby warunkiem dla realizacji zabudowy rekreacyjnej było zaopatrzenie całego terenu zabudowy letniskowej w sieć wodno-kanalizacyjną, przed rozpoczęciem budowy obiektów kubaturowych.
- Rekomenduje się ustalenie pasów przybrzeżnych wolnych od jakiegokolwiek zabudowy, w tym grodzienia.
- Rekomendowane współczynniki: udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki 55%-75%, udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 10%-30%, maksymalna ilość kondygnacji do 2 kondygnacji nadziemnych.

3.2.3. Tereny rozwoju zabudowy usług turystycznych, sportowych i rekreacji

Charakterystyka terenów

Najbardziej znaczące tereny o ww. funkcjach zlokalizowane są wokół jeziora Kraksy, w rejonie stadionu miejskiego w Biskupcu, nad jeziorem Dadaj w rejonie wsi Kojtryny, nad jeziorem Tejstymy.

Kierunki interwencji, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

- Dopuszcza się lokalizację plaż, kąpielisk, przystani wodnej, terenowych obiektów sportowych.
- Dla działek z dopuszczeniem zabudowy kubaturowej rekomenduje się współczynniki: udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki 35%-55%, udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 30%-50%, maksymalna ilość kondygnacji do 3 kondygnacji nadziemnych, wysokość zabudowy do 12,0 m,
- Rekomenduje się ustalenie pasów przybrzeżnych wolnych od jakiegokolwiek zabudowy, w tym grodzienia.
- Ustala się ochronę osi i punktów widokowych w sąsiedztwie jezior. W szczególności należy dążyć do zachowania otwarc krajobrazowych z drogi w kierunku jeziora.
- Rekomendowane współczynniki: udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej 35%-55%, maksymalna ilość kondygnacji 3 kondygnacje nadziemne, wysokość zabudowy do 12,0 m.

3.2.4. Tereny rozwoju zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składowej, magazynowej i usługowej

Charakterystyka terenów

Tereny wyznaczono we wschodniej części Biskupca oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie, na wschód i na południe od granic miasta.

Kierunki interwencji, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

- Rekomenduje się możliwość lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z produkcją energii odnawialnej (OZE) o mocy powyżej 100kW, (z wykluczeniem turbin wiatrowych).
- Tereny działalności gospodarczej należy uzupełniać zielenią izolacyjną (przede wszystkim od strony terenów usługowych, mieszkaniowych oraz przestrzeni publicznych) oraz w maksymalnym możliwym stopniu zwiększać powierzchnię biologicznie czynną działki.
- Należy unikać bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktowych, jak np. zabudowa mieszkaniowa i produkcyjna.
- Rekomenduje się zasadę, aby dopuszczalna była lokalizację wyłącznie takich funkcji, których uciążliwość nie wykracza poza działkę inwestycyjną.
- Rekomendowane współczynniki: udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki 30%-90%, wysokość zabudowy do 50,0 m (wysokość anten, masztów i kominów może być wyższa).

3.2.5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej dla całego obszaru miasta i gminy Biskupiec

- Uciążliwość inwestycji ma się zamknąć w granicach działki przewidzianej pod tę inwestycję.
- Ustala się ochronę alej drzew, zwartych kompleksów zieleni wysokiej, zadrzewień nadwodnych .
- Rekomenduje się projektowanie z uwzględnieniem zmian klimatycznych, tzn. stosowanie źródeł ciepła nie emitujących zanieczyszczeń (energia elektryczna, słoneczna, pompy ciepła) oraz sukcesywną termomodernizację budynków.
- Przestrzenie publiczne należy projektować z ze szczególnym uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, przez co rozumie się zapewnienie dostępności przestrzeni publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami.
- Realizację niezbędnych miejsc parkingowych do obsługi inwestycji należy przewidzieć w ramach działki inwestycyjnej .

Załącznik nr 2. Indykatorywny wykaz projektów planowanych do realizacji na terenie Miasta i Gminy Biskupiec

Poniżej zaprezentowano indykatorywny wykaz projektów planowanych do realizacji na terenie Miasta i Gminy Biskupiec współfinansowanych ze środków UE.

Tabela. Projekty w ramach sieci miast Cittaslow

Lp.	Projekt	Koszt realizacji	Okres realizacji
Strategiczne			
1	Poprawa jakości powietrza na terenie Biskupca	12 000 000,00 zł	2024-2027
Pozostałe			
1	Rewitalizacja Wieży Ciśnień wraz z infrastrukturą w Biskupcu	10 000 000,00zł	2025-2027
2	Budowa zbiornika retencyjnego przy ulicy Mickiewicza w Biskupcu	3 500 000,00 zł	2024-2027
3	Przebudowa koryta rzeki Dymier w Biskupcu	15 000 000,00 zł	2024-2027
4	Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjnej na terenie rewitalizowanym miasta Biskupiec (Etap V)	10 000 000,00 zł	2024-2027
5	Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjnej na terenie rewitalizowanym miasta Biskupiec (Etap VI)	15 500 000,00 zł	2025-2027
6	Budowa i przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociągowej wraz z przebudową oczyszczalni ścieków na terenie miasta i gminy Biskupiec	25 000 000,00 zł	2025-2027
7	Poprawa jakości powietrza na terenie Biskupca	10 000 000,00 zł	2025-2027
	SUMA:	101 000 000,00 zł	

Źródło: Urząd Miejski w Biskupcu